444

K

35

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

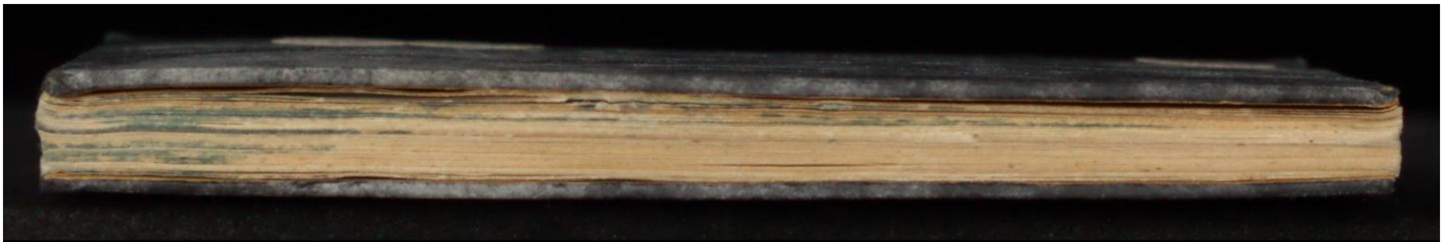
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

KW 444 K 35.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

KW 4/4.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

444
K 35

444 K 35

1654

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

KONINKLIJKE
BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

ILLUSTRISSIMO
Ac
VERENDISSIMO PRINCIPI,
ET
DOMINO
D. VENCESLAO
DE
LESZNO LESZCZYNSKI
S.R.I. PRINCIPI,
OMITI de LESZNO,
EPISCOPO WARMIENSI.

omino ac Patrono gratioſiſſimo

Habet hoc omnis hiſtoria, quà priſca, quà recentior, præcipuum, ut & tios lectores mirifica voluptate ctet, & eos, qui jam lege-, jucundiſſima cogitatione re-t. Quam ſuave enim eſt in hi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

ſtoria divagari? quam jucundum ſine labore, modo hæc, modo illa loca intueri, bellis ſine periculo intereſſe, quæ ab Aſſyriis, quæ ab Ægyptijs, Perſis & Medis, Græcis, aliiſque antiquioribus populis geſta ſunt, ex brevibus pagellis cognoſcere; à literâ, per ſe mutâ, doceri; cum Themiſtocle in mari; cum Leonida in terra pugnare, cum Ageſilao trajicere; cum Xenophonte incolumem redire: amare cum Panthea; venari cum Cyro; regnare cum Cyaxari. Charybdin videre, ſed ſine naufragio; & Sirenas audire, ſed ſine vinculis: cum Cyclope agere, ſed miti & pacato; cum Hercule monſtra debellare, ſed ſine ſanguine? Hæc & ſimilia plura alia quem non maximoperè afficiant, neminem repe-

rire

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

rire licet; & quidem ita, ut quodcunque quis vitæ genus ſectetur, narrationes tamen non minus amet hiſtoricas, quam cætera ad intimos artis ſuæ receſſus pertinentia. Theologus quæ ad J.Ctum pertinent, ſpernit; J.Ctus quæ ad Medicum. Omnes tamen Hiſtoriam venerantur, non quod delectet ſolum, ſed & quod facultatem ipſorum conſummet, & perficiat. Utut vero hiſtoria ex antiquitate ut plurimum commendetur, attamen ſicut præclara quæque facere perſonarum, non ſemper temporum dos eſt, ſic & concinno ſtylo præclarè acta geſtaque publicare, non magis præſentis eſt, quam illius ſæculi. Neque n. omnia apud priores meliora, ſed noſtra quoque ætas multa laudis & artium imitanda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

poſteris tulit. Hinc & recentior hiſtoria, ſi ſolerti diligentia in literas emiſſa fuerit, licet res ſub noſtris oculis geſtas contineat, novitate ſua non minus quam recentes telluris fructus, jucunda eſſe legentibus conſuevit. Qualis cum & hæc præſens de Jubilæo proximo epiſtolica diſſertatio à Nobiliſſimo Juvene (etſi non hoc edendi fine, ut conjicio) exarata & mihi & aliis viſa fuerit, æquum eſſe judicavi, eam nitidioribus typis exſcriptam bono publico non invidere. Proſpicienti vero mihi, cujus nomini eandem conſecratam emitterem, omnino Tibi, Præſul Celſiſſime, eam inſcribere & debui & volui. Debui, ut cum Tu hujus Jubilæi pars magna fueris, duplicemque in eodem perſonam magna tua cum gloria, avitarum-

que

que laudum incremento, ſuſtinueris, hic tanquam in ſpeculo, tua prudenter & graviter geſta, & dicta, cernas, eaque & nunc & inpoſterum, in pretio fore intelligas. Volui, ut pro tanto benevolentiæ & beneficentiæ Tuæ cumulo, ſingularique illa erga me humanitate gratum animum oſtenderem, & cum tot in me collata beneficia retaliare non poſſim, ſempiterna tamen memoria illa me excolere, indiesque revolvere aliquomodo teſtatum facerem. Tu vero Domine gratioſiſſime, ſuſcipe quicquid eſt muneris, quod etſi Tuæ Dignitati nullum augmentum addere poſſit, tamen quia de te etiam loquitur, tanto magis à poſteritate commendabitur. Deus Te Epiſcopatui, omnibuſque bonis ad multos annos incolu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

mem ſervet. Dabam Varſaviæ Id. Aug. 1652.

Illuſtriſſimæ ac Reverendiſſimæ Celſitudinis Tuæ

Devotiſſimus Cliens

GEORGIUS FORSTERUS.
S. R. M. Bibliopola.

ILLU-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

ILLVSTRISSIMO COMITI AC DOMINO MENARDO COMITI DE BEAUMONT.

Salutem & cultum

LUTETIAM PARISIORUM.

Illuſtriſſime Comes.

NEſcio quouſque pergam, ſed hoc animo ordior, ut, quem ſedente INNOCENTIO X vixi Romæ *ANNUM JUBILÆI* Illuſtriſſimę dignitati Tuæ quomodocunque repræſentem. Scio non ſtyli mei, non ætatis, res magnas, & pagellas annales ſcribere: ſed, quod res eſt, dicam: prævalet apud me Tui cultus, & cùm iteratò, ac amiciſſimè, quâ Tu in magnâ fortunâ magnâ humanitate, hanc rem me poſcas, ego verò hacte-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

nus inter verecundiam & audaciam medius, per obſequium meritò, lubens, & alacriter nunc adgredior. Non præfabor autem, ſive Bonifacius VIII Jubilæi apud Romam autor, ſive inſtaurator. illud lego, *Anno* cIↄ ccc *ad certitudinem præſentium, & memoriam futurorum* ſolenniter indixiſſe: unde colligere, ajunt, jam tum antea innotuiſſe, incuriosâ poſterorum vetuſtate. quamvis ultra quidam heic progreſſi, ſupra omnes Bonifacios, ac Benedictos tenebricoſam hanc Jubilæorum partitudinem audacius adſtruant: & quid non, quæſo, adrogantiæ circumforaneis philyris de Anno Sancto, quæ mihi opportunè nunc ad manus. *L' anno ſanto* ajunt *noſtro vuole Polidoro Vergilio, che fuſſe inſtituto da Bonifacio VIII. perche eſſo fu il primo che ſopra di quello promolgò Bolle: MA S' INGANNA. perche avanti gli tempi di queſto Papa, che governò la chieſa nell anno* 1300 *era in uſo: il che ſi raccoglie dalla ſua*

ſua bolla ſteſſa, dove dice : Antiquorum fida habet relatio &c. *E nelle ſtorie della Madonna di Monte ſerrato ſi dice, ch' il fondatore di quella chieſa, eſſendo caduto in un peccato di carne, venne a Roma per acquiſtar l' indulgenza. per eßer in quel tempo in Roma l' anno dell' indulgenze, e pur è coſa certa, detta chieſa eßere ſtata, fabricata* 600 *anni prima di Bonifatio ottavo. E Giacomo Cardinale di S. Georgio, nipote di detto Papa, che ſi trovò nell' anno* 1300 *quando Bonifacio fece la Bolla dell' anno ſanto, narra in un ſuo libretto dell' anno ſanto, come nelli veſperi della vigilia di natale dell anno* 1299 *era concorſa una grandiſſima quantita, tanto di Romani, quanto di Foraſtieri, alla Baſilica di S. Pietro : frà quali communemente ſi diceva, eſſervi quel giorno una grandiſſima indulgenza, conceſſa già da ANTICO TEMPO : Dice in oltra ch' al primo Gennaro* 1300 *moltiplicò in Roma talmente la moltitudine de fedeli, ch' impedendoſi l' uno l' altro, a pena ſi poteva caminar per le ſtrade, del*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

che reſtò il Papa fuor di modo maraviglia-to, ed eſſendoſi per ordine ſuo, voltati molti LIBRI ANTICHI E BOLLE DE SVOI PRE-DECESSORI, NON FV TROVATA COSA ALCV-NA ſcritta intorno a tal SOLENNITA. *Inſpirato dunque da Dio fece inveſtigare frà i piu vecchi, e fu trovato un PELLEGRINO DI CENTO* E SETTE ANNI. *il quale alla preſenza del Papa e del ſudetto Cardinale diſſe, ch' era ſtato* CON SUO PADRE A ROMA L' ANNO CENTESIMO PRECEDENTE, *e ch'il detto ſuo Padre l' haveva avviſato che non ſi ſcordaſſe nel futuro* CENTESIMO *(eſſendo vivo) venirei di nuovo, atteſo ch' in ciaſchedun giorno del ſudetto anno ſi guadagnavano grandiſſime indulgenze. Altri due Franceſi diſſero il medeſimo come teſtimonii di viſta: e molti altri per haverlo udito da ſuoi maggiori, fecero l' iſteſſa teſtimonianza.* & paulo

poſt:

poſt: *queſto dunque* SI SA DI CERTO *che ha havuto principio* MOLTI ANNI AVANTI A BONIFACIO. Nec id circumforaneæ tantum philyræ, ſed & præclari cætera nominis alii commentati. quorum tamen & anonymi & duo illi ex Belvacenſi (nam & hoc addit Benzanius) Galliarum diœceſi capulares ac depontani teſtes, quorum effatu omnis hæc adſertio ſtat, caditque, utrum æquè verè Jubilæo illi, adfuerint, interfuerint, viderint, quam inter Deos relatis, ac ſublimè abeuntibus Romulo, Auguſto ac Druſillæ, compertum eſt interfuiſſe, adfuiſſe, Geminium, Numerium, Proculum; an pari fide ab aliis fando mortualia iſta acceperint, aut ſimili fortè vi illecti, qua illi à Patribus, hæc tunc ita adteſtati, non eſt apud Te, non eſt meum pluribus arbitrari. Sed nec porro locus heic adſcribere, ſeculum Bonifacii VIII. Clementem VI. ad annum L. Urbanum VI. ad annum

XXXIII. denique Paulum ſecundum ad annum XXV. reſtrinxiſſe: nam cui, amabo, fini? Nimirum odi intempeſtivam MUSONII cujuſcumque ſapientiam, & Annibalem doceat campeſtria Phormio, Apellem umbras, ac lineas Megabyſus: non ego. Nec Te, COMES ILLUSTRISSIME, hæc antiqua: qui divinâ complexus memoriâ res Majorum, hoc ipſum mihi viciſſitudinis circa Jubilæorum Romæ indictiones, cum in Hippodromo Regio aliquando apud vos exercebamur Pariſiis. (quod prolixo cum cultu Tui ac gratâ memoriâ hodieque meritiſſimo recolo) benevolentiſſimè ediſſertaſti. hæreo tamen circa Urbanum VI. & numquid ille verè ad annum XXXIII. reduxit Jubilæa? Firmat ſcio, eclogarius jam citatus: *l' interſtitio*, inquiens, *di un anno ſanto all altro è ſtata da varii Pontifici in diverſi tempi alterato Bonifacio VIII ordinò ſi celebraſſe ogni cento anni, Clemente VI ogni cinquanta.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

quanta. URBANO SESTO OGNI TRIGESIMO TERZO : ſed verè fatear ? etſi vocabulo barbaro : brocardica materia mihi hic eſt eliquator. Enimvero annon huic Urbano VI quoque (quod de Pontificibus Canoniſtæ) pedes plumbei ? vel numquid Bulla ejus inter Revocationes Pontificias referenda, quæ dicente Cardinale Tuſcho, hodie non habentur à Bonifacio IX eâdem fideliâ fors obducta, antiquata? Sanè apud Thuanum, Sleidanum, Piaſecium: quid ? quod apud ſcriptores ſui ſæculi, ipſumque Platinam altum, ſiquidem rectè memini, ejus ſilentium. Ut annum Jubilæum indixiſſe (an in pectore potiùs reſervaſſe?) Urbanum VI ad annum XXXIII fors dicendum ſit: at turbis variis exercitum ac præpeditum non celebraſſe, nec hanc iteratam Jubilæorum luxationem tum probatam in quem ſenſum mihi curioſiſſimus talium ſcientiſſimuſque præit Amati : *Clemente VI* inquit, *riduſſe*
l'anno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

l'anno anto ad anni cinquanta, e lo celebro Urbano VI. lo riduſſe a TRENTA TRE ANNI: MA SECONDO ALCUNI L'INDISSE SOLAMENTE, E NON LO CELEBRO: *poi Bonifacio IX che le ſucceſſe lo celebrò.* Quæ poſtrema tamen Amati verba amico adjuvanda interpretatu: nam ſecus? ambigui intellectus, & juxta falſum. Ecquid enim ſibi iſta: *poi Bonifacio IX che le ſucceſſe celebro?* an quod Urbanus indixerat? iſto nimirum modo quo celebravit Sixtus IV. quod Paulus II promulgaverat? ita videtur arguere: & hoc ipſo fors exemplo inductus Pauli II. Verùm, pace boni cenſoris dixero, memoriâ ſi ita, lapſus eſt. Non ſi in annum XXXIII. indixit Urbanus VI. qui fuiſſet annus 1383 & non defunctus Pontificatu ac vita niſi anno 1389 quomodo, quæſo, Bonifacius IX potuit, quem Urbanus iſte in annum 83 ſeculi ſui indixerat, celebraſſe?

Cele-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Celebravit autem annum Jubilæi Bonifacius IX. at non quem Urbanus, ſed quem Clemens VI anno quolibet quinquageſimo celebrandum ſanciverat, ipſeque celebrârat. Brevius, Bonifacium VIII An. cIↄ ccc. Clementem VI. an cIↄ ccc L. Bonifacium IX an. cIↄ cccc celebraſſe Jubilæum, per monumenta temporum res apricatur: Urbanum VI autem vel indixiſſe, vel celebraſſe anno cIↄ ccc LXXXIII ingenuè fateor parùm liquere. Niſi annus (ut hoc addam) per halcyonia aut incrementa Eccleſiæ felix Pontificatu ejus fortè inciderit, nobiliori Jubilæi vocabulo inſignitus: qualis Cardinali hiſtorico annus Chriſti eſt cccc L. Theodoſio mortuo, Chryſaphio interfecto, Dioſcoro criminali, aliiſque lætus, felix, gratus Jubilæus: at nec iſtud. imo inquies Roma toto ejus Pontificatu, nec majoribus ferè unquam conflictata Italia cladibus: & redivivus Galba Taciti hic Urbanus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

major privato viſus, dum privatus fuit, & conſenſu quorundam capax imperii, niſi imperaſſet. Quæ tamen ego inſtituti memor, non nunc latiùs: & ſufficit dicere, quam Urbanus VIII anno hujus ſeculi xxv. die, qui proximè præcedit Natalem Chriſti, PORTAM SANCTAM Baſilicæ Petrinæ terminando Jubilæo, pompaticè clauſit, INNOCENTIUM X. hoc ipſo die anni noviſſimi cIↄ Iↄcil JUBILÆO inquam ITERUM APERIUNDO: ſolenniſſimè reſeraſſe. Jamque die Adſcenſionis, indictio univerſalis Jubilæi anni ſancti milleſimi ſexcentemi quinquageſimi ſolennis pręceſſerat Qua Innocentius Epiſcopus(verba Bullæ) Servus ſervorum Dei, univerſos Chriſti fideles adlocutus, ad Trophæa ac limina Apoſtolorum auguſta, ſancta, & quorum etſi illi Piſcatores, ipſi ultro reges, principes facti erant Oſtiarij benigniſſimè invitare. hinc utriuſque ſexus verè pænitentibus, & con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

feſſis qui Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum Baſilicas Lateranenſem quoque ac Sanctæ Mariæ Majoris aliaſve Urbis Eccleſias, ſemel ſaltem in die per triginta continuos aut intermiſſos dies, ſi Romani, vel Incolæ urbis, ſeu per quindecim dies, ſi Peregrini aut aliàs externi devotè viſitaſſent, & pro ipſorum fidelium, ac totius Chriſtiani populi ſalute, pace & concordiâ pias ad Deum preces effudiſſent, pleniſſimam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, remiſſionem ac veniam miſericorditer impertiebatur. Admonere Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos officij, ut, adhibitâ prædicatione divini verbi, hoc gaudium Populis annuntiarent, ut adducerent filios ad patrem, oves ad paſtorem ſummum, membra ad Caput, fideles ad fidei Petram, verbo: ad Romanam eccleſiam, & ad glorioſos Principes Terræ, Petrum & Paulum: quorum fides, dignitas, & authoritas indigno etiam in hærede

non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

non deficeret. Denique hortari, rogare Imperatorem, Reges, Principes, paſtoralem ſedulitatem ac vigilantiam adjuvare, ut Peregrini cumprimis tutis incederent itineribus, nulla hominum perditorum vexatione perturbati, ſed Hoſpitalibus, Domibus & publicis hoſpitiis amanter excepti; & commeatu & rebus ad vitam neceſſariis recreati, ſine ulla concuſſione & injuria inſtitutum iter læti peragerent, & cum gaudio in patriam reverterentur: Quibus de iis qui ſtationes ſacras obijſſent conſtitutis, quid de Monialibus, quæſo, tandem, quarum & votum & Regula vetat, clauſtris ſuis unquam egredi, ut nec facultas, vel cupidiſſimis, ſive animi causâ, ſive animæ Baſilicas illas Jubilæi, adeundi, venerandi? ſuper illis ſpeciali Bulla diſpenſabat Papa: ut imitatione quatuor Baſilicarum, ad altaria quatuor, per eccleſiam vel Xyſtos monaſterii, deſtinata, preces ſolennes triginta diebus funderent; ita futuræ indul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

gentiarum pleniſſimè jubilæi partici-
pes. Iſta autem paulo poſt : at poſt
bullam indictionis proximè Suſpenſio
quarumcunque Indulgentiarum toto
Orbe, durante hoc anno univerſalis
Jubilæi (cupientes, verba & ratio ſu-
penſionis, ut Chriſtianæ Nationes
ex omnibus terrarum Orbis locis in
alma urbe noſtra congregentur) pu-
blicari. Niſi quod Indulgentia Lau-
retanæ Domui ſpeciali Bullâ aliâ, cum
non minor ibi confluxus quàm Romæ
populorum, confirmabatur : & hæc
inter, Urbs ad decorem componeba-
tur. Saturnalia interdicta, ſpectacula,
theatra, ludi claudi, indictione Ponti-
ficiâ ut ſive frontiſpicia ſeu fores qua-
rumcunque Eccleſiarum nobiliore
imagine ſive Sancti, ſive Sanctæ, cu-
jus ibi cultus ac dedicatio præfulge-
rent, noſcerentur. Delubra ipſa quæ-
ſitiſſimis decoris, aulæis, ornamentis
adſurgerent; dum interea, Annonæ
alii, alii ædilitati ſeriò proſpectare,
frumentando, ſtruendo, reſtaurando,
quîs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

quîs Roma Orbem Advenam opportunè reficeret, opportune hoſpitaretur. Igitur vigiliâ Natalis Fores Baſilicarum IV Principum (qua ambage puto VIM LIGANDI SOLVENDIQUE denotaſſe) Clauſæ, & Clerus Romanus dicam, an omnis Roma? incolæ, exteri, accolæ, diſſiti, omnis ætas, omnis ſexus in Vaticano, ac per adjacentia ejus turmatim confluitare, concurrere. Convenire circa veſperam Senatus Purpuratus, Epiſcopi, Oratores, Principes ac comitari Pontificem ad Sacellum Sixti. Ubi accendi, dari, univerſis ſingulis Cerei, ipſi quoque Pontifici: mox congeniculati omnes accingi ſolennibus ad Altaris ſanctiſſimum precibus, quæ in hymnum tandem deſinebant, *Veni Creator*. tum Pontifex in ſublimi ſella geſtatoria, ipſe ſublimi habitu, ac mitra pretioſiſſima Pontificali præcinctus tempora, per gradus Palatii, ad vicinum templum D. Petri deſcendere: Legato

Chri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Chriſtianiſſimi Veſtri & Reip. Venetæ Principibus quoque Ludoviſio & Juſtiniano, adſiſtentibus, miniſtrantibus. heic cum benedictione tres dimittebantur Cardinales, qui in Conſiſtorio ultimo Legati fuerunt deſtinati, ad idem muneris h. e. aperiundæ Portæ ſanctæ in Tribus Eccleſiis reliquis Jubilæi ſtationibus, obeundi. Suggeſtum Pontificalem cingebant gradus quibus Eminentiſſimi cæteri conſidere. Contignationes quoque duæ ſubitaneum opus, è regione factæ. quarum altera Gynecæi, & heic, quod rarum per has oras Italiæ, feminas, nymphas, Principes, Duces, Nobiles, Decus gentis, gloriamque ſexus videre erat, ac admirari: ſuggeſti feminæ hujus Orcheſtræ, quaſi ejus in meditullio, prominente; unde Pontificalis Affinis OLYMPIA cœteris altior, ſpectabatur. Altera deſignata Exteris (quos inter maximarum gentium feliciſſimi traduces, Illuſtriſſimi Comitis ZAMOISCIUS ac

DON-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

DONHOFFIUS mihi Patronus gratioſus, præfulgebant) cum cura Pontificis, ut eò à Reverendiſ. ac Illuſtriſ. Epiſcopo de Toroſani, Patrono itidem meo obſervando, propenſiſſimè conduceremur. Jamque Pontifex poſt nonnullos precum murmurillos pedes adire Portam, percutere (præbente malleum inauratum, ex argento, Archipresbytero Cardinale) murum quò obſtructa erat, voce comite: *aperite mihi Portas Juſtitiæ*, cantoribus reſpondentibus: *ingreſſus in eam confitebor Domino*: pulſare iterum hoc effato: *Introibo in domum tuam Domine*: perſequente antiph. *adorabo ad templum ſanctum tuum*. Cumque tertiò ictum mallei iteraverat, inquiens: *aperite portas, quoniam Dominus nobiscum eſt*: choro invicem divinè iſta modulante: *qui fecit virtutem in Iſraël*, reddere malleum Cardinali, & ad ſedem revertebatur. Interim bis ſex cæmentarii feſtinatis operis murum Portæ demoliebantur, quo remoto Pon-

tifex

tifex depoſitâ mitrâ Portam ſubire, & heic variè ſucclamare; *Hæc dies eſt quam fecit Dominus. Beatus populus tuus, hæc eſt Porta Domini*, & quæ ſunt talia Tibi conſcia: nec adſcribo porro Pœnitentiarij hujus Eccleſiæ non illepido ritu antas Portæ hujus ſanctæ lympha luſtrali recolere: donec finito Te Deum hymno Pontifex eâdem ſellâ ſublatus; Tandem quod ſolenne ac pompaticum erat, ad ſtrepitum machinarum bellicarum caſtelli Archangeli, & inter adclamationes, & adplauſus ætatis omnis, omnis ſexus urbis univerſæ HOC ADITU Baſilicarum omnium, quot ſunt, quotque fors erunt, DOMINAM pompaticè, inquam pompaticè ingrederetur. Vix egreſſus autem cum comitatu, etiam cæmenta omnia portæ hujus ſanctæ vanuerant: infinitâ illâ multitudine religionis causâ, ſed & lucelli (nam numiſmata aureâ, argentea, miſcentur calci, quâ clauditur) ſpecula, certè inſano cum impetu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

diripiente. Ac diei quidem hujus, & quam mox dixi ſolennitatis, alta apud me vix unquam lababit memoria: ſed quid dicam? & papyrus mea impar & nunc in contrarium inſtitutum magnificentius heic deſcribendæ. Neque miraculi causâ, ILLUSTRISSIME COMES, ſed jure, opinor, nego, majorem cujuſcunque ſplendorem Aulæ: & poſtquam in Pontificialibus Roma viſa, & ad Portam ſanctam, cumque Apotheoſis eſt, nemo heic majora ſperet, nemo præſtoletur. Niſi quod majora tamen, fateor, Roma hoc ſeculo viderit cum CRIGUIUS ac OSSOLINIUS, Maximorum Regum noſtrorum Magni Legati, prodigiosâ pompâ ingreſſi Urbem: at hæc non Romanorum, ſed exterorum ſpectacula: nec, quod magis eſt, nunc anni mei. Die Natalis ſacra ſolennia ſuper Altari, quod ab Urbano VIII Tumulo Apoſtolorum impoſitum, facta, ipſo celebrante Pontifice,

quibus

uibus peractis ad Pergulam (intel-
go quam *la loggia della Benedittione*
ocant Itali) portabatur, ac Be-
edictionem numeroſiſſimo populo,
ui in area D. Petri, ab primo crepu-
culo ad meridiem uſque metu (nec
nani) frequentiæ confluxerat, ſtete-
at, in forma Jubilęi impertiri. re apud
urioſas nondum decisâ, utrum bom-
i illi, ut ſic dicam, tormentorum
Hadrianæ Molis, an plauſus ac exul-
atio tanti populi remotius penetrave-
int. Inde Vultus, S. Crux Salvatoris
& lancea, quæ ſedente Innocentio
VIII Byzantio miſſa, cum multis
lijs augendæ pietati exhibita, pariter
n eccleſijs reliquis Reliquiæ variæ,
varii pretii, ad D. Joan. Lateranen. pa-
tere abaton fœminis, ubi Arca Fœde-
ris, Virga Moyſis, Scipio Aaronis, ali-
aque utili cultu aſſervantur, & ad ſe-
ram uſque noctem per urbem plauſus,
Jubila, & variorum varia veneratio.
Vigilia Circumciſionis veſperæ can-
tari in ſacello Papæ, intervenientibus

Eminentiſſimis: Et hîc populi Ro-
mani Conſervatoribus clementiâ Pon-
tificiâ, magiſtratus prorogabatur. Se
Cathedra Romana D. Petri inter læ-
tiora mihi Romæ feſta. tangit Baro-
nius feriam: non tangit talem tum aſ-
ſervatam vel umquam extitiſſe. quam-
quam id nec mirer, nec inquiram.
Et audio Romæ, inquit Theodorus
Studita, Claves etiam Principis Apo-
ſtolorum Petri in honore & pretio
haberi, cùm tamen ei Dominus non
ex materia confectas claves dederit,
ſed eas, quę ratione orationeque ligant
& ſolvunt; ipſi verò ex argento con-
flatas proponunt adorandas: quidni
(addo ego) eâdem quoque dexte-
ritate ingenii uſi, proponerent Ca-
thedram? Adgnoſco verò planè Ba-
glionem heic inter myopes: cui hæc
Cathedra lapidea viſa, quæ omnino
lignea, & cætera fere, qualis hodie-
que Pontificum. Illa igitur ad TE
DEUM ſuper Altare ſummum ele-
vabatur incredibili confluxu totâ die
incli-

inclinantium, venerantium. in Quirinali huic Miſſa.ac per circos & conventicula non audire, quaſi erat ſatari populum, quam de Pontificatus origine, amplitudine, incrementis. Hoc tempore Legati Iberi Rodrigus de Mendoza & Princeps Cardinalis filius: (Cardinalis autem filius? imo Cardinalis. nam etiam viduis patet ad purpuram aditus? quid? quod ad Pontificatum quoque exemplo Guidonis Fulcodii, qui uxore mortuâ & liberis ſuperſtitibus primò Podienſis, poſtea Narbonenſis Epiſcopus, tandem Pontifex ac Clemens IV. adpellatus, nec me fugit tamen Bulla Sixti V ſuper Cardinalibus de anno 1588 tertio Nonas Decembris edita, in quâ hæc verba: *Cùm ad honorem adeò ſublimem Cardinalatus promovendi omni virtutum & præſertim caſtimoniæ laude ſupra cæteros eminere debeant, qui verò filios aliàs ex uxore ſua dignoſcitur ſuſcepiſſe certum nequeat ſuæ teſtimonium continen-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

tiæ exhibere &c. quapropter prohibemus ne aliquis, qui utriuslibet ſexus filium ſeu filios legitimos vel nepotem ſeu nepotes ex eis habeat, ullatenus in Cardinalem aſſumi aut promoveri poſſit, ut nunc noſtris moribus Diſpenſatio ſpecialis intervenire neceſſe ſit, ut talis aſſumatur:) Trivultius heic innoteſcebant, ad Audientiam Papæ Magnificentiſſimo adparatu introducti. Ac ille quidem Regis & negotiorum ordinarius in hac Aulâ ex Hiſpaniâ, adventare: iſte Sereniſſimæ Mariæ Annæ Auſtriacæ, Regiæ Sponſæ Mediolano miſſus, & rituum. Enimvero miſerat in Inſubriam Pontifex Eminentiſſimum Ludoviſium, ut Reginæ transeunti, inque Hiſpaniam propediem transfretaturæ, Benedictionem Apoſtolicam ad iter & thalamos regios Paternè annuntiaret: & nunc vice ſolitâ pietatem, devotionem, & obſequia Reginæ ſuæ erga Romanam ſedem Trivultius ſolenni legatione iſtâ adteſtabatur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

batur. Vulgabatur quoque inter iſta Conſtitutio, circa ſtatum Regularium in Italiâ & inſulis adjacentibus, quâ ſecutus Synodi Tridentinæ, Clementis VIII Pauli V. & Urbani noviſſimi decreta publica; quibus injungitur, ut in ſingulis Monaſteriis, & Domibus Regularibus tantùm numerus conſtituatur, & in poſterum conſervetur, qui, vel reditibus propriis, vel conſuetis eleemoſynis, commodè poſſit ſuſtentari. INNOCENTIUS. X ex plenitudine poteſtatis, Præcipere ac Mandare omnib. & ſingulis Generalibus, Commiſſariis, ac quibuſcunque aliis Superioribus Monaſterior. Conventuum, Collegiorum, Regularium, Monachorum, cujuſcumque ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium, Congregationis, Societatis, Domùs, ut adhibitis duobus vel tribus *Regularibus ſui ordinis probatioribus bona immobilia, cenſus, reditus ac proventus omnes Monaſteriorum, Conventuum, Collegiorum,*

rum, *ac Domuum Regularium hujuſmodi ſex annorum immediatè præcedentium habitâ ratione*; Item victus, veſtitus, ac medicinalium, & quaſcunque expenſas alias, æris quoque alieni, nec non Miſſarum celebrandarum Fabricæ, Sacriſtiæ, annuarum præſtationum, aliave cujuſvis generis onera diligenter ac maturè recognoſcerent, eaque omnia, medio juramenro, in ſcripturam redacta, ac conſueto Sigillo obſignata, intrâ I V à publicatione menſes, deſtinatæ ad id omne arbitrandum, ampliandum, reſtringendum, pro re natâ, Congregationi Romanæ Cardinalium quorundam Præſulumque ſubmitterent: imminenti pœnâ Privationis, vocis tam activæ, quàm paſſivæ, nec non officiorum, qui tunc temporis obtinerent, refractariis, ſubdolis, cunctabundis. *Porro interdicere omnibus ac ſingulis Capitulis, Congregationibus, Locisque omnibus ſupradictis, ne deinceps quenquam ad habitum*

bitum ſuæ Religionis reciperent, nec jam receptos ad Profeſſionem admitterent, donec ſcripturæ prædictæ Congregationi Cardinalium ac Prælatorum realiter ac cum effectu exhibitæ, ac ab eadem Congregatione & ad habitum & ad profeſſionem recipiendi licentiam obtinuiſſent. Addito; Receptiones ſecus factas, non tantùm non ipſo jure fore nullas: ſed & contravenientes ſententiam excommunicationis incurſuros, à quâ per alium quàm Romanum Pontificem, nec niſi in mortis articulo conſtituti, abſolvi non poſſent. Hoc menſe acris quoque contentio inter Pontificem ac Proregem Neapolis gliſcere. quorum iſte cùm aliis, tum Clero regni quoque tributum indixerat: Rege ac rebus ſic exigentibus. obniti vi ſummâ Papa, ac triſulca portendere fulmina, quæ ipſo Jure jam incurrerat, niſi deſiſteret. Cui ille neceſſitatem, ac exigentiam eccleſiaſtici hujus ſublevamenti pluribus deducebat. ad itinera

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Epiſcoporum, ad procurationem, ad charitativa ſubſidia, ad alia communia onera, adſtringi mutuò Clericos: talia nunc eſſe. nec privatos itus, ſed expeditiones publicas, incremento omnium, imminere; extra commercia res eſſe Deo conſecratas: obligari tamen poſſe. quid? quod alienari, causâ redemptionis captivorum: nec jam Cajum aut Sejum aliquem attineri: ſed quà Thyrrenico mari adluitur, juxta carceres ac compedes eſſe prope totam Italiam, & quæ ejus argumenti alia. Quæ inter Venetiis pro Cretâ ſupplicationes ad omnia pulvinaria: & Neapoli aliæ cum ſanguine Januarii Archiepiſcopi leniendis Veſævi incendiis. Sereniſſimus Parmæ exautorare quidquid exercitus ſui ſupererat, mutare conſilia, aulam, omnia; poſtquam capitali ultus Gofredum Marchionem, alioſque ſupplicio, infelicis belli conſultores. Dumque iſta alibi: Romæ microcoſmus, & omnium gentium ac plagarum ferè orbis ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

ſtationes Jubilæi, promiſcua & obſtupenda heic multitudo. Sanè non Italia regio, non diſcretorum principatuum, ſed quanta quanta urbs una videbatur, continuis adventantium, reditantium itineribus multa millia Roma indies recipere: dimittere totidem: & ſive hybernæ Alpes, ſeu æſtivæ, idem ferè toto hoc anno ſancto heic confluxus. Nec exterorum ſolummodò: ſed (ut prædia, villas, pagos taceam) integrarum Italiæ civitatum; adeò ut Urbes plurimæ extorres penitus, ac viduæ, nec ſine ſuſpicione luis peregrinis ſæpe viſæ: quarum incolæ ſocietate aliquot millium initâ Romam venerant, lucrando Jubilæo. Quâ occaſione non omitto adſcribere ordinem, quò hujuſmodi Societates Urbem ingrediebantur. cùm ad ſuburbia ventum, qui vario itinere inopes, opulenti, plebeji, nobiles, venerant, certo loco congregari; tumque acies Religionis inſtruebatur. explicari ſigna, vexilla, inſignia,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Divinæ Virginis, Patronorum, Patronarum ſimulacra, integræ machinæ. diſponi Chori, indumenta (quæ ex telâ albicante, ac formâ ſacci prominentis) faces, lampades, reliqua. dumque jam progreſſi, Societas alia Urbis obviam ire hoſpiti, in mutuos amplexus utrimque ruere, ac ad publica & ſpatioſa hoſpitia huic fini dapſiliter inſtructa, laudabili ſanè exemplo, deducere. idque plerumque ſub veſperam. manè, proceſſu ſimili, quatuor Jubilæi Eccleſiis novi hoſpites accingebantur. idem die proximo, ac ſequenti: donec finitis (nam id conceſſum tandem tribus vicibus lucrari peregrinis intuitu annonæ, & confluxus) Stationibus, Palatium Quirinale aditare, ad Benedictionem Pontificis. atque ita tribus cœnis publicis lautè excepti, ac Jubilæo, & mox dictâ Benedictione læti, die poſterâ ad penates, pari pompâ, ac priori cum comitatu, revertebantur. Sed nec præter
rem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

rem opinor planè fore, ſi laciniam laciniæ additurus, nunc tribus verbis de his ipſis quatuor eccleſiis, quas Jubilæi lucrandi causâ iſti, & cum illis omnes aditare. Ac initio Bonifacius VIII Jubilæum impertiri qui Limina Apoſtolorum h. e. Petri & Pauli ſalutaverant. quîs adjunxit ſuo tempore Ædem *LATERANENSEM* Clemens VI. donec non Sanctorum adire videretur ſufficere limina Bonifacio IX: ſed & Sanctæ: ſuperadditâ eccleſiâ *D. MARIÆ MAJORIS.* Ultra verò hæc Baſilicarum Jubilæi vocabula vix quidquam auſim progredi: nec exilis ſanè crenæ meæ illas heic qualiter qualiter porrò adumbraſſe, nec ad Jubilæum. Infamia autem, fateor, quod inquit Tacitus, ſunt hodieque Vaticani loca; nec iſtatenus niſi per paraſceves feriasque majores heic degit Pontifex: ſed ſunt admiranda quoque ſunt admiranda, quod fors non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

olim, imò exilia priſcitus theatra ibi & Volupiæ latebrę, ac Neronis: hodie *APOSTOLORVM PRINCIPI SACRA ÆDES, IMMENSA MOLES* & cui parem ſanè non vidit Orbis, non videbit. Vovit Julius II. Papa, anno, ni fallor, cIↃ IↃ VII jecitque fundamenta: ſpe magis ac omine futuræ magnitudinis, quàm ut & res modicæ per tot bella ac vaſtitates, & tempus ſufficerent. curam ſuſcepêre porro ſucceſſores. ſed gloria operis ſeculo noſtro reſervata: eâ magnificentiâ à Paulo V. Borgeſio dedicatum, quam immenſæ poſtea Romæ opes ornabunt potius, quàm augebunt. Machina inquit, nec malè, *Taſſonius*, *che contende co'l cielo, guerreggia con l'abiſſo, con l'altezza ſouravanza i monti, con la profundità ſotto le vene della terra s'abaſſa: i cui fondamenti ſon larghi quanto gli altri tempi ſon larghi, e profondi quanto le torri de gli altri tempi ſon alte.* Nimirum

rum Neapoli, Venetiis, Mediolani, Florentiæ, adſtupemus alibi modicam amplitudinem, alibi ſymmetriam ac ſumptus operarum: heic ad utrumque mens obnubilat architectis, & heic magnificentiam incomparabilem, & magnitudinem ſine pari, prodigiosâ copulâ, omnes omnes admiramur. ac in quantam ſub hodierno Pontifice majeſtatem adoleverit, quid acceſſerit, hæc ad poſteritatem inciſa marmori extat ibi teſtis inſcriptio.

BASI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

BASILICAM
PRINCIPIS
APOSTOLORUM
IN HANC MOLIS
AMPLITUDINEM
MULTIPLICI ROMANO-
RUM PONTIFICUM ÆDI-
FICATIONE
PERDUCTAM
INNOCENTIUS X
PONT. MAX.
NOVO CÆLATURÆ OPERE
ORNATIS SACELLIS.
INTERJECTIS IN UTRAQ.
TEMPLI ALA MARMO-
REIS COLUMNIS
STRATO E VARIO LAPIDE.
PAVIMENTO
MAGNIFICENTIUS
TERMINAVIT.

CErtè rariora cum tempore hîc eriſmata, quæ non inſignia oſtentent MagniPontificis: neque adfixa frontiſpicio,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

ſpicio, aut Aræ ſummæ, ut Aquilæ ac dracones Borgheſiorum, Apeſque Barberinæ, ſed toto templo, inquam, toto, ſublimi remigio vaga, ac ſpectabilis *COLUMBA PAMPHILIA.* Nec heic tamen ſtitère Magni (iterum dico) Ornandæ Romæ conceptus Papæ. idem magnificentiâ ſimili *ÆDEM AD DIV. JOAN. LATERANENSEM* verè lateratitiam, marmoream reddidit. Ut commentatione panegyricâ omnino opus haberet, ſi id mei nunc inſtituti, quò noſceretur curatiùs memoriæ titulus, qui ibi talis:

INNO-

INNOCENTIUS. X PONT. MAX.

LATERANENSEM BASILICAM
CONSTANTINI IMPERATORIS RELIGIONE
AC MUNIFICENTIA EXTRUCTAM
SUMMORUMQUE PONTIFICUM
PIETATE SÆPIUS INSTAURATAM
VETUSTATE JAM FATISCENTEM
NOVA MOLITIONE
AD VETEREM EX PARTE
ADHVC STANTEM
CONFORMATA
ORNATU SPLENDIDIORE
RESTITVIT.
ANNO JUBIL. M. IↃC L.
PONTIFIC. VI.

HUic Lateranenſi eccleſiæ vicina quæ *D. MARIÆ MAJORI* Sacra, ſed quæ jam tum pridem in hanc excrevit ſolidita-

ſoliditatem ac ornamenta, per ſumptuoſiſſima ac verè Summorum Principum ſacella ſumma Pauli ac Sixti utriuſque nomine Quinti Pontificum, & duo alia Sforziorum, Cæſiorumque,ut altiùs adſcendere ac eniti admirando illi Urbis exornatori INNOCENTIO hîc vix detur. *D. PAVLI* porro *ÆDES*, viâ Oſtienſi, fateor, non niſi antiquitate & memoriâ Conſtantini Cæſaris hactenus commendabilis, ævo fluxa, ſquallida: niſi quod illa ærumnas ſuas, ut audivi, nuper ad Pedes queſta, cum ſpe dimiſſa proximæ reſtaurationis, ac nitoris. Et hę Stationes ac Ædes Urbis ſunt, quas Societates Exterę, unde digreſſus, ac omnis orbis indulgentiarum anni ſancti lucrandarum cauſa adibant, frequentabant: cujuſmodi Societatum, ajo, majorum gentium, ac civitatum ultra mille hoc anno vidit Roma: & adſertione, quibus ęvum ac memoria ſuppetit, nullo alio *S*ancto pompâ parili ac impenſis.

penſis. Ego in viam redeo: & KL. Febr. prodire Bulla de non contrahendo in favorem Forenſium ſuper bonis ſtabilibus, in ſtatu eccleſiaſtico conſiſtentibus. quâ confirmabat, declarabat, extendebat Apoſtolicus quidquid ſuper hoc argumento Sixtus V, Clemens VIII, Paulus V ac Urbanus VIII Conſtitutionibus ſuis edixerant. annihilabat præterea contractus hujuſmodi, qui non niſi cum reſervatione Beneplaciti Apoſtolici vel iſtâ clauſulâ, quatenus non obſtant Conſtitutiones Apoſtolicæ, ſpeciali præſcientiâ ac licentiâ Pontificiâ non antegreſsâ ut par erat, initi. Adhæc cùm æquè præjudiciale Romanæ Sedi, ejuſque ſubditis eſſe comprobaretur ſuper Caſalibus (non mea ſed *INNOCENTII* verba ſunt, & cujus, amabò ſeculi? certè noſtri, non Tulliani.) & Tenuatis ac Pedicis prope Urbem exiſtentibus in favorem Forenſium quomodolibet contrahi,

trahi, propterea Conſtitutiones prædictas etiam ad quæcumque Caſalia ſeu Tenutas ac Pedicas ſive jurisdictionalia, ſive non jurisdictionalia, ultra quatuor ab eadem urbe milliaria conſiſtentia, ampliabat, extendebatque. Et ſi quod Caſale vel Tenuta aut Pedica partim ultra & partim intra quatuor milliaria cujuſcunque quantitatis, ſive ſit principalis, ſive acceſſoria alterius partis infra quatuor milliaria exiſtentis, ſub prædictis Conſtitutionibus Apoſtolicis declaratis & extenſis *IN FUTURUM DEBERE COMPREHENDI.* Quæ dum legis, fallor, *ILLUSTRISSIME DOMINE*, an jam in mentem venit contractus hujusmodi, diu ante hanc legem latam, à Barberinis initi cum *LEGATO HETRURIÆ*? Scilicet quæ in Conclavi noviſſimo acta noſti: Unde his origo. quæ non ab Oſtiâ,

ſed

ſed Româ, tempeſtas imminebat. quæ æterni in hos odii ſeries ; & tetigi nuper pluribus , nec nunc itero. VIII. ac V. KL. Martii ſpectare erat paratus feſtos, amabiles machinas, theſauros ſacros, inventa mille, audire diſertiſſima acroamata , concentus entheos, divinas voces ad D. Laurentium Damaſcenum, in Vaticanâ, Lateranenſi, ad D. Mariam Majorem, ac in Eccleſia Societatis Jeſu, occaſione Orationum ſolennium, quæ à durationis ſuæ tempore Quadraginta Horarum adpellantur. Patres tamen Societatis Jeſu non hîc, ut nec alibi, etſi illorum vocabulo, *TALES QVALES* (ita quidpe ab Univerſitate apud vos Pariſiis aliquoties interrogatos, Secularesne an Regulares eſſent reſpondiſſe noſti.) nec mores eſſent reſpondiſſe noſti.) nec more *TALI QVALI* adpadico aut *TALI QVALI* adparatu, at nec damnoſo tamen, ſed verè pulcro, verè nobili ac magnifico heic præfulgere. Templum Salomonis in eccleſia, Nominis JESU,

repræ-

præſentaverant. machinas adſpe-
us apud imperitos mirabilis, apud
mnes celebrati. quicumque in illis
nc inde eleganti proſpectu popæ,
el ſuccincti poparum habitu occur-
bant, circa ſacrificia adornanda va-
è videbantur occupati. juxta Altare
acerdos ſummus, & Salomo. ac de-
per inter cœlum & ſolum media
ALUTARIS HOSTIA,
borio venerabili, admirabili. Ec-
eſiæ fores, valvæ feneſtræque
mnes velatæ, obturatæ, augendæ
ajeſtati, nec lux aut lampas inibi, nec
hoc adumbrato Templo Salomonis,
tota machina occulto oleo fulgura-
. adeò ut repercuſſione celati ignis
nfinitarum lampadum agitari vide-
etur Templum, non ſubſiſtere, ac
œlum, terra & vicina quælibet cir-
umcirca tremiſcere ac nutare ubi
ANCTISSIMUM. Quid de
anegyricis ſacris dicam, quorum ali-
quot iſto die juxta Templum iſtud
udivi recitari? memini, & cum
admi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

admiratione humanæ facundiæ ſemper recordabor, diſertiſſimæ cujuſdam verborum paraphraſeos; *ECCE PANIS ANGELORUM*: ut multa alia hujus dignationis nunc prætercam. Nec prȩconi opus erat, ut hîc Urbs ſpectatum confluerct: ipſe Pontifex venit adoratum: & communi ſuffragio inter nobiliores actus anni Sancti res relata. Die Conſiſtorii, qui erat XVIII. KL. Aprilis creari Hiſpanus in Cardinalem Antonius d' Aragona. Galerum rubrum Belvidino Cubiculario ac Canonico Lateranenſi in Hiſpaniam deferente. Quam electionem indignè non pauci ferebant veſtratium, quaſi prȩjudicium hoc ipſo factum *CHRISTIANISSIMO*: verùm (illorum pace dixero, & ipſi faſſi) malè. quidpe non ad purpuram novum quendam adſciverat, ut putabatur: ſed quem Anno CIↃ IↃC XLVIII menſe Septembr. die electionis, in pectore (ita loquuntur) reſervaverat, hoc

tempore

empore primùm publicare. De ſa-
ellis ubi Cerei, palmæ, cineres, ma-
u Pontificis diſtribuuntur, non attin-
o. Non: quia anniverſaria, conſcia,
bvia , nec ſplendoris majoris quid-
uam fœnerata à Jubilæo. Nec illu-
rem eloquentiam memoro, quâ ex
mni Italia evocata hoc tempore Qua-
rageſimali Romana pulpita ampulla-
antur. nonnulli Eminentiſſimorum
x throno, (qualis rhetorum Græciæ
riſtophani,) ad Orcheſtram pur-
uratam, ac anabathra, ſubſellia vi-
orum, fœminarum, principum, pro-
erum, populi, hebdomatim in Sa-
ello D. Marcelli verba facere, Pur-
urati Chryſoſtomi. in Quirinali apud
'ontificem divinæ facundiæ aliæ: ac
nter tot ac tanta vigilata meletemata,
& acroaſes, nemini, quod puto Roſtro-
um deſiderium, nemo Athenis De-
nadem aut Demoſthenem invidere.
Hujus circa initium Quadrageſimæ, Il-
uſtriſſimus ac Reverendiſſimus Nico-
aus Albertus Gniewoſz ab Olezcow.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Epiſcopus Vladiſlavienſis & Pomeraniæ, tumque Potentiſſimi Poloniarum & Sueciæ Regis, Domini mei Clementiſſimi, ad Cæſarem, Remp. Venetam, Magnum Ducem Hetruriæ, & Mantuanum Legatus, Florentiam revertebatur. Cujus tempus omne quod heic inter ſacra exegit duorum menſium, ac cumprimis ſolennis Octava illa ſua Viſitationum ſeptem eccleſiarum Urbis, ac incomparabilium Eleemoſynarum hodieque celebratiſſima in memoriâ perſtat Romæ, quidquid ille, dum hæc ſcribo, pridem abierit. Nimirum eâ piâ ac planè inauditâ erat prodigalitate in pauperes Regius hic Legatus: ut neminis ferè curatius, quàm ejus adcubaret palatium, neminis oculatius ſpecularetur in publicum exitus omnis Egeſtas Urbis: neque noſcebatur ſanè per illam aliter Magnum GNIEVOSCI Nomen, quàm ſacræ magnificentiæ, ac bonitatis. Præterea Eidibus Martiis Sereniſſimi Principes

Hetru-

Hetruriæ Matthias ac Leopoldus adventare. prætextus, qui heic frequens, & quo omnis ambitus ac negotia seculi abſconduntur, *VISITARE LIMINA* & nunc Stationes Univerſalis Jubilæi: ſed cauſa, ut quod equeſtrum in causâ Barberinorum & Legati Magni Ducis Camera Apoſtolica adtinuerat, apud Pontificem opportunè deprecarentur. ſimul rimarentur curatius inſtitutum Hiſpanæ Claſſis, quæ Neapoli adornari occulto ac ſuſpecto conſilio. nam metus erat ſuper Ligurno hoſtilia fortè tentatum iri: quâ gratiâ illi convenire frequenter, Palatii Pontificii hoſpites, cum Legato Catholico, paciſcique. Per idem tempus res rituum, hactenus ambigui uſus, decidebatur. Legato Hiſpaniarum per plateam fortè obviam venerat Filius Ducis Baſſanelli: qui Legatum ſalutaverat, ſed Curru non ſiſtente, ut moris erat, & iuris eſſe putabatur. id quod ille indignari, & Græcoſtaſis interpretando

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

accendere: donec Eminentiſſimus Queva partes ſuas nomine *Congregationis Rituum interponeret: non aſtringi Romanam Nobilitatem Legatis ſiſtere, rem ſpontaneæ eſſe reverentiæ, nullam Oratori factam injuriam*. Sequitur Hebdomas Sancta, quæ, ut tribus abſolvam verbis, inter ſupplicationes numeroſiſſimas ſumtuoſiſſimaſque tranſigebatur: ac frequentiâ quidem immenſi populi, qui, proceſſu ſolito, ad Adorationem Vultus Sancti in Baſilicam Petrinam itare, diurnæ nocturnæque vices conſumi, nec diſcerni. Quot in urbe tribûs negotiantium, opificum, congregationes nobiles, conventus eccleſiaſtici: totidem diſcretæ ad Petrinam Baſilicam ſupplicationes. vidi, inter alias, admirabundus illam quæ Peregrinorum Hoſpitalis ad S. S. Trinitatem dicebatur: & qui computum inîere ultrà XXIICIↃ referunt conſtitiſſe. Ordo ferè idem, quem ſupra tetigi, cum ad Urbem Societates exterorum: niſi quod iſtis, multò noctis à tene-

ı tenebris ſplendor major, quæ infi-
ıitis cereis ſumptoſiſſimè diſcutieban-
ur. præportari machinæ non fictæ,
ıon pictæ: ſed utrumque pulcræ,
raſtæ, magnificæ: quîs cruciatus Re-
lemptoris, dolores Divinæ Genetri-
:is, myſteria pietatis, gloria Marty-
um, Limbus Patrum, aliaque inge-
ıiosè exhibebantur. Intervenire ve-
titu, ac ſquallore pœnitentium, Emi-
ıentiſſimi, Oratores, Principes, Præ-
ules. plerique ponderoſis in ſpeciem
rucibus. inſeri Chori hominum di-
:am, vel Angelici? denique lentè
ncedere flagellantes, velato capite,
ectus pedeſque nudi, ſtillante non-
ıunquam invito ſanguine, cruenti
mnia tergo, ſcapulis, manibus.
:ujus farinæ ultra cIↄ aliquoties una
erie ac die vidi numerari & nonnullos
ıorum, verè pati deliquium, quoſ-
lam ſimulare, ac per Monachos qui-
ous à cucullo nomen eſt, firmari, refo-
:illari: diſpoſitis ad id bajulis, qui
:um cadis ac ſolantibus miſcebantur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Illud certum ; ſignaviſſe nonnunquam cruorem manè , quò noctu inceſſerant mercenarii martyres : & quidquid coner ut dignè tradam , infra omnino tamen ſpectaculi magnitudinem me ſubſiſtere. Feria III. Pontifex Xenodochium Sixti, virtutum Chriſtianarum officinam , & quod Prytaneum Chriſtianitatis, elogio merito adpellares , ex more inviſere. Ibi Peregrinis notis ignotiſque noſcique nolentibus (nam viros principes , magnates , alios compertum eſt adfuiſſe, indicio eleemoſynarum , quę civilem excedebant modum. ac tunc ita adlubebat eſſe Incognitis. quibusdam majorum meritorum , aliis minorum impenſarum intuitu) univerſis ſingulis Altorem , Patrem ſe offerre. multis ac promiſcuè provolutus lavare pedes, lavatoſque (quod vidi , ſcribo) oſculari. cùm cibabantur adſtare menſæ , benedicere , miniſtrare , & heic quilibet accumbentium catillum , pateramque ſuam pio ambitu turmatim

Papæ

Papæ porrigere, quilibet invocare; nec quanto quanto illo cænaculo niſi infiniti ſtrepitus & hęc vel millies millies repetita *Beatiſſimo*, *Beatiſſimo*, exaudiebantur. Quas ſubmittendi vices pariter egregiè explere Cardinales, Principes, proceres: ac circa ſexum ſuum Excellentiſſimæ Fœminæ, & has inter Pontificalis Olympia, diſcretis conclavibus. Feria IV. qui dies ſacer & Jovis dicitur, Papa ſpiritualem (*ejus verba refero & ſunt Edicti*) *eccleſiaſticæ diſciplinæ gladium & ſalutaria juſtitiæ arma per miniſterium ſummi Apoſtolatus ſolenniter more anniverſario exercebat:* interdictum puto, & ita hoc deſcribit ille, quod nunc Excommunicatio (*La Scommunica*) dicitur. initiò ſacra ſolennia in Vaticano. ejus in Paulino Sacello. Redemptori Monumentum adparenti pompâ. tranſire Papa, & ad pergulam ſolennem, quam ſupra quoque tetigi, pergere. Ibi Eminentiſſimus. Maildachini legere coram Pontifice, ſpe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

ctatore ex areâ D. Petri immenſo populo, Literas Proceſſus, quæ diei Cœnæ Domini cognominantur: quibus ex parte (iterum literarum verba pono) Dei Omnip. P. F. & S. S. & auctoritate beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac Suâ I. Quoſcumque Huſſitas, Wecklephiſtas, Luteranos, Zuinglianos, Calviniſtas Ugonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios alioſque Hæreticos Schiſmaticos, horundemque libros foventes, legentes, imprimentes. II. Adpellantes à S. Pontifice ad futurum Concilium, eorumdemque fautores. III. Pyratas prçcipuè diſcurrentes mare à monte Argentario, uſque ad Terracinam. IV. Naufragorum Chriſtianorum cujuſcumque generis bona & in littoribus inventa ſurripientes. V. Imponentes nova pedagia, & gabellas. VI. Falſificatores literarum Apoſtolicarum, aut ſupplicationes à quocumque autoritatem habente ſignatas, falsóque publicantes literas Apoſtolicas. VII. Deferentes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

entes arma, & alia uſui bellico ido-
ea ad Turcas, vel alios Chriſtiani
ominis inimicos, & ad reip. Chri-
tianæ ſtatum pertinentia iiſdem in
amnum Chriſtianorum nunciantes.
III. Impedientes eos, qui victualia
c alia neceſſaria Romam convehunt.
X. Ad Sedem Apoſt. venientes, vel
b eâdem recedentes ſuâ aut aliorum
perâ lędentes. X. Romipetas ac Pe-
egrinos, & in Urbe morantes, vel
beuntes, lædentes. XI. Offenden-
entes S.R.E. Cardinales, & alios
Prælatos. XII. ad Rom. Cur. pro
egotiis ſuis recurrentes per ſe vel per
lios lædentes. XIII. Appellantes à
ravamine vel futura executione lite-
arum Apoſtolicarum ad laicam pote-
tatem. XIV. Executionem litera-
um Apoſtolicarum aut aliarum expe-
itionum impedientes, & prohiben-
es ad gratias impetrandas accedentes.
V. Judices Seculares, qui eccle-
iaſticas perſonas trahunt ad ſua Tri-
unalia, quique eccleſiaſticam liberta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

tem tollunt, aut in aliquo perturbant. XVI. Impedientes Prælatos ne ſuâ juriſdictione utantur, quique illorum & delegatorum judicia eludentes ad Cur. Secularem recurrunt, aut contra illos decernunt, præſtanteſque auxila. XVII. Uſurpantes Sedis Apoſt. & quarumcumque eeclesiarum juriſdictiones vel etiam fructus ſequeſtrantes. XVIII. Imponentes decimas & alia onera perſonis eccleſiaſticis, eccleſiis, monaſteriis, aut eorum fructibus. XIX. Judices ſecculares, qui ſe interponunt in cauſis capitalibus ſeu criminalibus contra eccleſiaſticas perſonas. XX. Occupantes bona aut terras Romanæ Eccleſiæ & illius juriſdictionem uſurpantes: Hos inquam *INNOCENTIUS X.* ex parte & autoritate ſupra-dicta *JAM ANATHEMATIZABAT EXCOMMUNICABATQUE.* Simulque finierat Eminentiſſimus Maildachini dictas Literas: ſimul Pontifex accenſum

cereum

cereum ex alto aream D. Petri verſus, projicere: hoc intellectu: ut de cereo illo projecto actum; ita quoque eſſe de Hæreticis, ac jam dictis prævaricatoribus univerſis ſingulis: quippe qui hoc ipſo extra eccleſiæ gremium poſiti, & juxta animarum diſcrimina. Mox à diris quaſi reverſus ad mitiora, Benedictionem Apoſtolicam numeroſiſſimo populo impertiebatur. Inde Caſtellum Archangeli ingenti machinarum majorum præſidiique igne, augendæ rei ac diei majeſtati, collucebat. hinc in Vaticanum revertebatur: ac in aula Ducum XII pauperibus, auguſtiſſimam Dei in terris cœnam, & quæ illam inſecuta, nemini credita niſi divini ſcriptores adſcripſiſſent, adumbrantibus, antiquo ritu proſternebatur, ac idem heic obire, quod jam intelligis, & ſupra dixi (etſi majore nunc omnia cum ſumptu ac ſplendore) de pedibus. Largiri porrò varia: numiſmata, indumenta, benedicere, amplexari. nondum omnia. excipere

quoque prandio publico, ipſo vices Architriclini ſuſtinente. ipſe erectus adſtare adcumbentibus, obire, proſpicere omnia, omnibus miniſtrare cibum, potumque miſellulis, & quos adſpectus tanti hoſpitis mage ſanè, quàm dapes regiæ alumnabantur. Aderat qui juxta menſam, ex ſuggeſtu modico, interea temporis, de Hoſpitalitate verba magnifica fundebat ad ſpectatores; Pontificem ſiſtens in exemplum: deſinente in vota alloquio, ut ſub Liliis, ac Columbâ diu Eccleſia. Veſperi Galliarum & Hiſpaniæ Legati, conſuetudine anniverſariâ, diviſis itineribus adorando Vultui Sancto ad Baſilicam Petrinam quæſitiſſimo cum comitatu paratuque accingebantur. inter Gallos Catalani, ac Luſitani, quod non levi invidiæ. Hiſpani conduxerant plurimos ex plebe urbis, æmulatione veteri, ſupplendæ ſuorum inopiæ. ſtrepitu quoque compedum, & catenis, quibus invicem flagellorum, pungente ſanè ambi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

ambitione, utebantur, conſpicui. Accidit, ut, quidquid itu diverſo venerant, circa pontem tamen Hadriani ex parte fortè jungerentur. Ibi, ex errore, Hiſpanis metus, quaſi Galli facturi impetum: ex metu mox turpis fuga, ac confuſio. inde per Urbem, ut amat fieri, jurgia, ſcommata, ac cachinni. Feria V. quieti ſacra: etſi ſupplicationes ad D. Petrum non omittebantur: in Eccleſiaſterio Pontificio Miſſa: ac in Camerâ hoc die vox eſt, non ſedere Pontificem ſupra ſedes, ſed ſcabella: nec hoc die colloqui inter ſe Purpuratos finito officio. Inter ſupplicationes hujus diei Spectatiſſima Patrum Ædis D. Mariæ Tranſpontinæ (*del mortorio di Chriſto* dicta) ad Petrinam. per omnes eccleſias infinita monſtrari, & ad D. Andream *delle Fratte* ad D. D. Auguſtinum, ac Quiricum, Monumenta egregia Mortis Domitori poſita: ſed quæ ego non nunc latius. Ac dies denique paraſceves celebris baptiſmate

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

quorundam Hebræorum : nox illu-
ſtrior. Enimverò Societas Reſurre-
ctionis Hiſpanorum in Foro Agonali
præclara quædam ediderat. Machi-
næ erant duæ triumfales Iberâ magni-
ficentiâ, formâ priſcâ, & qualis tem-
pli quadrifrontis Jani, heic hodieque
Romæ. Ultra C. palmos tabulata ad-
ſurgere : inde ovali incurvari flexu,
ſenſim camura, donec præcincta quaſi
diademate regio, veluti fibulâ, ab-
ſolvebantur. Columnæ ordinis Itali
ſ. compoſiti ſtriatæ, pulchræ, ſplen-
didæ. Stylobatarum quidam myſte-
rioſi, ac venuſti, quidam indolis Ibe-
ræ indices h. e. faſtuoſi inſcriptioni-
bus, ac figuris. epyſtilia ac reliqua
columnarum infera, ſupera, ſparſa
floribus : præfulgente Zophoro, per
inſignia INNOCENTII AC
PHILIPPI. ac veluti quadrifari-
am, ut jam opinor, patet, patebat
quidquid hujus erat gemellæ machinæ
nobiliſſimę ita ſui cuilibet frontiſpicio
nobiliores, coronario luxu, encarpi, ac
inter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

inter acroteria ſua lemmata, ornamenta coronicum, nec pigebit adſcribere. è regione Palatii Pamphiliorum: SOLI JUSTITIÆ IN OCCASU RENASCENTI ET NOVUM IMMORTALITATIS DIEM APERIENTI PIETAS HISPANA P. à læva: EX AGONE MORTIS REDUCEM CHRISTUM MERITO TRIUMPHALI POMPA EXCIPIT AGONALE FORUM: UT UBI CERTAVIT SUPERSTITIO, IBI TRIUMPHET PIETAS. à fronte templi: IBERICÆ LÆTITIÆ POMPA GEMINA UTRUMQ. ORBEM SCEPTRI UNIUS FELICITATE CHRISTIANA FIDE COLLUSTRATUM AD FESTOS DIES CIET CHRISTUM REDIVIVUM. denique à parte altera: NOX HÆC SOLIS

ÆTER.

ÆTERNI TERRESTRIBUS NON MINUS QUAM COELESTIBUS LUMINIBUS NITET CLARIOR ÆGYPTIA NOCTE. QUO SANCTIOR DABAT ILLA DIEM, HÆC DEUM. hujus in machinæ medio Tumulus erat octangulus, Unde Redemptor à mortuis redux, humanâ figurâ major, quaſi prodibat: circa urnam labara quatuor verbis totidem SERVATORI, VICTORI, TRIUMPHATORI PACIFICO. & heic circumcirca, Hierarchia amabiliſſimè adumbrata. Idem in Machinâ alterâ huic oppoſitâ: hoc mutatu in medio venerabili formâ VIRGOMATER quaſi gaudii anxia, ac feſtinanter ad amplexus obverſa FILII CREATORIS. præferre tymbus (nam & genitrix in funere Nati videbatur quaſi tumulata): trabalibus literis: ALLELUJA REGINA COELI LÆTARE,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

.E, ALLELUJA. nec inſcri-
tiones de immenſo igne falsæ, quæ
ipra porticibus (circus quippe
mnis cancellis certis incluſus erat, ac
rmatus excubiis) legebantur: O
'ERE BEATA NOX TAN-
'IS IRRADIATA FUL-
ORIBUS, LÆTETUR
IATER ECCLESIA TAN-
'IS ADMIRANDA LU-
IINIBUS. nam ita res eſt. & A-
onale forum omne collucebat, ac re-
plendere mirificè immenſi ſumptus.
rche, dicente Moneta, ſendo Sbarrata
itta la piazza da capo à piedi, con travi
ti, quali formavano archi 116 col ſuo
ronteſpicio ſimilmente di travi, poſavano
lpiano dell' Archi ſudetti 5. Laternoni
er ciaſcheduno colorati, & 4 altri per-
ni parte del fronteſpitio che aſcendevano
numero di 13 eſſendovi in cima nel mezo
na padella di miſtura, & trà un Arco
l'altro la punta del trave ſoſteneva un
tro Lanternone; che tutti queſti lumi
cendevano al numero di 1600 in circa.
di

di più ciaſcheduno di quiei dui Archi accennati in concluſione nelle di lui cornici, baſe capitelli, fogliami, cartucci, feſtoni, ſporſi, ed altri membra tutte meſſa à oro vedevaſi tutto adobbato con piu di mille è quattro cento lampadini; Quæ univerſa ſingula medio noctis accendebantur. Jamque approximante diluculo prodibat ex Æde conterminâ, D. JACOBI, ordine, qui hujuſmodi proceſſibus ſacer eſt, immenſa turba, omnis Natio, (quæ tunc Romæ) Hiſpaniarum: præportabatur ſimulacrum divinæ Matris veſtitu Hiſpanico. mox poſt illam ab Epiſcopo Salutaris Hoſtia ſub uraniſco. quem immediatè ſequebatur Legatus Catholicus, Primates illius regni, Nobilitas, plebs promiſcua. Ita progreſſi, omnes accenſis cereis, circumgyrare forum illud agonale, & quas hactenus deſcripſi ſumptuoſiſſimas machinas. niſi quod horulæ fors mora interjecta juxta aram, quæ illas inter machinas quaſi media, ubi exponebatur *SAN-*

CTISSI-

CTISSIMVM, donec ad idem D. Jacobi templum revertebantur. Ibi Orationes ſolennes illæ quadraginta horarum inchoari, quarum quaſi addictioni ac ſolennitati omnis pompa iſta fuerat deſtinata, & omiſerant Hiſpani ab aliquot annis hujuſmodi majorum impenſarum ſolennia, ut hoc anno ſancto magnificentius (& decere profectò) reſtaurarent. Die Paſchali Miſſam ad D. Petrum celebrabat Papa: quam mox inſequi Benedictio. Reliquiarum ibi ac per urbem varia oſtentatio, gemina machinarum bellicarum Caſtelli Archangeli, altera ſub crepuſculum, altera poſt jam dictam Benedictionem exploſio: omnia annua, ordinaria. Et qui hunc menſem excipiebat Majus quaſi feria ac quies erat à tot tantiſque, quorum nonniſi aliquot memoravi, Aprilis penſis arduis, ſupplicationibus indeſinentibus, curis, agitationibus, actionibus, motibus? Hujus circa finem Maji vix reverſus eram

Neapoli

Neapoli (quò tunc profectus ſimul admirandorum causâ quæ de ſanguine Jannuarii Archiepiſcopi Neapolitani, cujus tum KL. Maji imminebat feria, circumferuntur, ſimul ſpectatum urbem ejusque adjacentia, per hiſtorias ac hodierna rudera, veſtigia, monumenta, ſuperba illa & tot ſeculorum feliciſſima ſpolia, celiberrima ac grata loca) cùm, quem ibi Neapoli ac Cajetę luſtrari videram Hiſpanum exercitum X. vel XII cIↄ colluviem in ſe ignotam ignorantemque, ac vero verbo, utriuſque Siciliæ excrementa jam cum claſſe CXL navium Ilvam maris Thyrrenici Inſulam approximaſſe vario animorum motu per Romam nuntiabatur. Sæpe miratus ſum Neapoli hanc fabam cudi, ibi tota hyeme hos collectos lixas ac degiſſe, ibi actitata omnia ac adornata quæ in rem eſſent magnæ expeditioni: neque tamen quenquam penetrare, nec inante penetraſſe quò hæc vergerent. Omnes divinare variè, ſuſpicari: ple-

rique

que præter rem, nemo ſcire. neque lebis ulla vox, ſed attoniti vultus, c converſæ ad omnia aures, non tumultus, non quies, quale, quod ait Doctor meus, magni metus, & magnæ iræ ſilentium eſt. Neque enim odieque, crede mihi, ILLUTRISSIME COMES, deit amare veſtra Parthenope Lilia: & editionis metu, de Catalonia, Heturia, Flandria, quaſi illis ſive recuerandæ ſeu oppugnandæ, vel juvanæ, Claſſis illa deſtinata, utili aſtuiâ ſpargebatur. donec Plombini & Portus Longi obſidium, ut dixi, lenius innoteſcere. Ibi acria Iberis ppugnationis initia, quam fluxam, leem, brevem Joannes Princeps Auriacus (is eſt Philippi IV. ex Caleroniâ, theatricâ fœminâ, filius, icente Siri) & Comes Ognatenſis, rorex Neapolitanus, copiarum Dux, c Optio fuerant ominati. Niſi quod uſpenſa nimis Urbs Plombinum inter btinendi, cedendique conſilia, à

Comite

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Comite Converſano morarum conditionumque porrò pertæſo, apertâ vi mox expugnata, pars incenſa, omnis expilata: caſtellum itidem paulò pòſt deditione occupatum: dimiſſis Monachium Præſidiariis, ac feſtinatis duabus triremibus quîs Captivorum ad c c. impoſiti mittebantur Neapolin. Ita tunc blandiri initia: ſed non idem jamjam ſucceſſus circa molem principem Portus Longi, & in tempore memorabo. Principes autem Italiæ ſive apertè, ſive per occulta & magis fida inclinabant in Hiſpanos. Inſubria, utraque Sicilia, Hetruria, Patrimonium D. Petri, aliique ſtatus ſuppeditare, ſuccurrere, animare. Florentia cum primis annonæ deſtinata, etiam Roma: &, quod magis, raptabantur heic ab Hiſpanis per plateas, prout quemlibet ſors obtulerat, nullo diſcrimine, religionis causâ advenerant, palabundi, an ex plebe advenæ, utrum incolæ, ad caſtra PortusLongì adigendi, ſupplendis ſau-
ciis

iis vel qui fuerant : & horum nec
eſcio Pontifice, & connivente. in
antum ut increbreſcentibus interdiu
octuque hujuſmodi raptibus, ple-
es tandem publicè inquies, obverſa
n raptores, ferire, perſequi, tu-
nultuari : & niſi Legatus Hiſpaniæ
ato à Pontifice præſidio defenſus fo-
et, ſacrum etiam inter exteras gen-
es legatorum jus, intra ipſa patriæ
nœnia plebeja rabies uſque in exiti-
m iterum heic temeraſſet. Jucundo
erò ac utili dolo è Gallis quoſdam
ſos, compertum eſt perſonam Hi-
panorum induiſſe, ac duobus vel tri-
us verbis Caſtiliæ formidabiles, ac
iſertos traxiſſe hinc inde per urbem
agos obtorto collo plebeculam, nec
iſi ſpoliatos quoſdam, alios planè
udos, acri ſanè lytro, dimiſiſſe:
Omnia acuendo plebis Romanæ odio
n Hiſpanos. Sed iſti in animis Prin-
ipum validi, annonâ, milite & rebus
fflictis obſeſſorum cum primis freti:
t quibus amabò, ILLUSTRIS-
SIME

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

SIME COMES, veſtrates Galli? imò Vobis domi malum, res turbatæ, bella civilia, atroces motus, unde obſeſſis ſpes nulla ſuppetiarum, & Nationi omni per aulas, & hic Romæ odiorum nomen. Apud Legatos utriuſque gentis Gallæ ac Iberæ his temporibus congregationes frequentes inter deditionis armorumque conſilia: ex quarum unâ apud Legatum Chriſtianiſſimi veſtri habitâ, circa veſperam aliquando Eminentiſſimo Barberino revertenti, non levis incuſſus metus, prorumpente nonnullis cum apparitoribus Præfecto vigilum, qui Currum quo vehebatur Eminentiſſimus, jubebat attineri, in mandatis habere dicens, inquirere omnia armorum ſuſpicione, quibus fors terreri, ac fugari poſſent Hiſpani ab obſidione Portus Longi: tum Cardinalis, auctorem acris hujus ſcommatis & injuriæ facilè ſubodoratus, piè ſanè & ad rem: ſibi arma nulla alia eſſe, quàm iſta quæ tunc in manu

(oſten-

(oſtendens Coronam precum) idque debere referre, qui miſerat. Hæc acria: ſed atrocia erant quæ hoc menſe Junio Genevâ, quæ Liguriæ eſt metropolis, afferebantur, impendiſſe ruinam ejus Senatui, ipſique reipublicæ convulſionem, nefando perduelle ac proditore patritio Stephano Raggio. hunc, conſtituto apud nefarium animum privatas ſimultates exitio publico vindicare, ſuppoſuiſſe Curiæ pulverem tormentarium, quò coactus aliquando ibi Senatus abſumeretur; ſed detectam, felicitate publicâ, proditionem, prenſum proditorem, manus pedeſque vinctum, in carcere ex levi vulnere quod ſibimetipſi per compedes ac catenas impotenter cultello inflixerat, infelicem animam exhalaſſe. Addito, repertam apud illum occultatam Clavem Portæ cujuſdam Genevenſis: non obſcuro conſpirationis, ſive cum Hiſpanis ſeu Principe Monacenſi inditio. nihilominus exanime cadaver totâ die in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

execrationem ſuffixum patibulo, ac deſtructum palatium funditus, quod habitaverat, poſitâ ibi columnâ iſtis verbis:

STEPHANI RAGGII
CRIMINE LÆSÆ MAJESTATIS CONVICTI
ILLATA SIBI MORTE
SCELERUMQ. CONSCII
CADAVERE
FURCA SUSPENSO
FILIIS EXPULSIS ET NOBILITATE PRIVATIS
BONIS PUBLICATIS
SCELERATISSIMI ET TEMERARII HOMINIS
MEMORIA PERPET.
DAMNATA.

INterea Finis Junii Pandiculares ferias apud nos Romæ D. PETRI adtulerat. Pridie illarum Senatus purpu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

urpuratus in Vaticano congregari: &
inc deducere Pontificem in ædem
m dicti *APOSTOLI* veſperas
lennes, magnarum feriarum para-
ceven, cantaturi. Quibus finitis facto
d dimenſum greſſu, ut heic moris,
grediebatur templum idem Lega-
is Catholicus, Dux Infantadi, ac
ontifici ab ara reduci & ſublimi ſellâ
ontificiâ ac triplici diademate (*il'
egno* vocant) infulaque ſummâ con-
picuo, verè animato per tot tantas-
ue gemmas fulmini, fulguri, flexo
oplite, Aſturconem quem annuatim
endet, certo cum canone rex Hiſpa-
iæ reſpectu utriuſque Siciliæ, vaſal-
is Eccleſiæ, ſiſtebat, offerebat.
uantis impenſis verò quantoque
lendore Orator Princeps hanc eque-
rem deductionem inſtruxerat, ad-
naverat, res eſt paginarum, non li-
olæ: ſed fecit profectò, fecit ſi quæ-
mque alia ad ſplendorem ANNI
UBILÆI; & judicent alii, ego
rè firmarem ſupra omnem Trans-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

vectionem veterem (de pompa loquor. ſcio numero ſuperaſſe) Hiſpanum hunc equitatum. Neque heic levi mutatu exaudiendus erat Satyricus:

Nimium ſibi conſul
Ne placeat, curru ſervus portatur eodem:

nam non niſi unius hic ſubſellii, diverbio veteri, Lacones, non hic ſanguis vehebatur niſi unus, iſque ſupra plebem, & quo gloriarentur honorati illi XIV. gradus antiquæ urbis. Dabat proceſſui publico ex ordia Hiſpana Nobilitas, quæ tunc Romæ, vel quæ ejus cenſus ex Legati Domeſticis. ſequebantur longâ ac venuſtâ ſerie quos Eminentiſſimi, aliique principes, oratores ac magnates, honoris cultuſque causâ, ſubmiſerant: Omnes nobiliſſimis equis vecti; mox Excellentiſſimi Principes Ludoviſius, Juſtinianus, Adfines Pontificis, ac ille occultarum partium, ſed credo ex animo Gallicarum, Princeps Gallicanus. hinc Chinea (Italâ & ſuetâ utar voce) ad manum ab equeſtri alio cæ-

rulea

alea ac lætâ induto veſte deduceba-
ur : hæc Chinea , interpretatione
eteris Latii , Aſturca dicitur :
c , paſſivo magis vocabulo , to-
itarius equus eſt. Nimirum pactus
Clemens VI cum regnum Neapoli-
anum Carolo Andegavenſi, Provin-
iæ Comiti , fratri D. Ludovici in
eudum permitteret, ut talis annuatim
edi Romanæ cum canone XLCIↃ
ucatorum exhiberetur. Auferebatur
erò verè cultu hic Aſturco , ipſeque
uod de puellis canit Sulmonenſis ,
ars minima factus erat ſui, tot bal-
eis, criſtis, jubis, frontali, pecto-
ali, peripetaſmate, cingulis, flori-
us, omnia argenteis & quæ talium
ntelligentes ab arte cum primis æſti-
are, tectus prærreptuſque ſpectan-
bus. Neque armi ejus niſi parum
atebant per crumenam auro multo
ntextam, à collo pendulam, quâ de-
erre Pontifici jam dictum canonem,
eductionis ſcopus, indigitabatur.
Hunc è veſtigio ſequebatur ipſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Orator Princeps, equo vectus, ipſeque veſtitu ſupra dictionem omnem fulgido, nobili. præcedere, ſequi, turba non parva, quam alit, pediſſequorum. Stipare, adeſſe Ephebi, ſanguis melior: omnes veſtibus holoſericis, criſtis cæruleis, maniciſque argento ſparſis ſoleiſque calceorum quâ prominent, imitatione veteri, argento obductis, æquales, ſplendidi, æſtimandi. Demum currus infiniti Cardinalium, Legati (& hujus cumprimis duos, thenſas deorum rectiùs dicerem, quàm currus hominum. omnia auro argentoque tectos) aliorumque Principum ſequebantur claudebantque illuſtre agmen: tantâ per vias ac Curſum quâ tranſibant utriuſque ſexus incolarumque advenarumque multitudine, ut ſufflaminare capiſtra ſpumantia, ac ſubſiſtere ſæpe cogerentur. Caballo pontem Monumenti Hadriani, quod nunc caſtellum Archangeli dicitur; tranſeunte, tormenta ſolita ſua Munimentum illud magno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

magno cum fragore explodere : Unde ad crebriores gyros, hinnitus, ſaltus, ſtrepitus, fugaſque leves amabileſque; equi reliqui majori quaſi poppyſmate, certè grato ac læto ſpectaculo excitabantur. Ad D. Petrum feſtinanter omnes deſcendere, adeſſe, inclinari Oratori : ac cum Aſturcone templum ingredientem ordine, quò per immenſum dabatur confluxum populi, comitabantur. Ibi quod jam dixi, fungi munus coram Pontifice Hiſpaniarum Regis nomine hic Orator : ſimul ſubmiſsè inquam, ſimul pompaticè adloqui : ſiſtere humillimè qui ponè ſequebatur Aſturconem, iterare ſacrum obedientiæ ac fidelitatis, adprecari Cathedræ incrementa, acclamare vitam & felicitatem Pontifici : qui nec ore vicario reſpondebat Oratori, ipſe Latinè prolocutus: & juvabit, ſcio, utriuſque verba ſolennia ſeorſim inſpexiſſe & ſpes eſt ut ab Illuſtri Viro Caſſiano à Puteis, Equite, amico noſtro, nanciſcamur. Qui-

bus de magnificentiâ ſpectaculi dictis, quid de multitudine addam ſpectatorum? Non vidi toto hoc anno ſancto quidquam majori cum confluxu Urbis celebrari: non feriam annuntiationis Deiparæ, non illam Septimontii Corporis Domini, non quamcumque aliam: neque n. quantumquantum patet vaſtiſſimum hoc delubrum D. Petri ſufficiebat tunc multitudini: & pars magna fruſtrabantur hoc adſpectu: multi parum commodè, quid quod cum periculo ex acrobaticis hinc inde machinis lapſabundi ac penduli magè quàm ſubnixi fruebantur. Ipsâ nocte pyrobolia pulcra & ſequenti quoque alterâ magis ad Hiſpanum ingenium ſuperbo interpretatu. caſtellum erat, character Caſtiliæ: huic caballi gemini ſuperpoſiti utramque Siciliam referentes. quibus iterum altiori loco Leo, imago Philippi IV. hoc adſpectu, ut premere videretur, ac triumphare. Utroque die frequentes Cardinalium, principumque aditus ad Lega-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Legatum : cujus in Palatii area fons
quidam erat ſalientis, non aquæ, ſed
meri, & ad illum, & juxta illum, &
circumcirca (Bacche tuam fidem!)
quantâ plebe! Porro feſtum D. Ste-
phani non omitto apud Te tangere:
nam equeſtre. & in æde D. Joannis
Nationis Florentinæ, viâ Juliâ cum-
primis ſolenniter celebrabatur. pala-
tium aliquod Alexandri vel armamen-
tarium crederes ingredi, quàm eccle-
ſiam. adeò antepagmenta bellica &
ſpecioſis armis undiquaque exornave-
rant Equites D. Stephani, qui hîc in
habitu ſui ordinis comparebant, præ-
ſentes Aræ ſacris ac panegyrico qui
patrono dicebatur. Jam ad caſtra Hi-
ſpana redeo: & quid tandem de ob-
ſidione Portus longi? ipſe noſti, CO-
MES ILLUSTRISSIME,
quod tribus prope menſibus, ambiguâ
ſorte, & tormentis, & conſertis ma-
nibus, & vi omni & immenſis co-
piis terrâ marique adgreſſi, tandem
non niſi deditione obtinuerint. Refert

prolixè Gualdus, quâ dexteritate hæc ipſa loca Plombinum ac Portum longum Galli Tui anno 1646. ſub ducibus Mareſcallis Migliareo ac Pleſſeo Praſlineo occupavere: & quaſi ipſe admirabundus claudit hiſce: *è così l' importantiſſima piazza di Portolongone reſtò preda de' Franceſi, che per i ſucceſſi occorſi i meſi avanti. non era d' alcuno giudicata impreſſa coſi facile è riuscibile, comè l' effetto hà dimoſtrato.* At non idem, ſcio, ſcribet aliquando de hac ipſa utriuſque loci recuperatione Hiſpanorum. Venerant tum Orbitello Galli, obſidione feſſi, diruti, pertæſi ærumnarum, & pars magna ex vulneribus pugnæ invalidi: venerant Hiſpani in hybernis ac æſtivis lautiſſimè nuper habiti, ſub pellibus adfluentes, annonâ, armis, claſſe, ſuppetiſque inſtructiſſimi. Occupaverant ſolitâ celeritate Portum longum Gallii; & conſtanti famæ ægre credebatur jam occupaſſe: Hiſpani duobus menſibus & ultra heic fatigati, nec conſtan-

onſtantiſſimæ famæ credebatur non-um vel abliguriſſe, quod jactaverant, el expugnaſſe. Denique modicâ co-iarum jacturâ res confecta Gallis : Iiſpanis vaſtâ ſtrage conſtitit. Nam uidquid ſpe iſta devoraverant, fore t vel ad famam tantæ claſſis ac copia-um dilaberentur præſidia Gallica : on dilapſa tamen, non dilapſa, nec greſſus *JOANNES* Princeps uſtriacus niſi triſti ac cruentâ pom-â , & ad decem millia cæſorum nu-erati. Hæc excepit electio qua Se-niſſimus Poloniarum & Sueciæ ex , ac Dominus meus Clementiſ-mus Eminentiſſimum Virginium D. ariæ in Coſmed. Cardinalem Urſi-um PROTECTOREM PO-ONIARUM in hac aula Sum-i Pontificis, poſt exceſſum Caſparis . D. Pancratii Cardinalis Matthæi, ſtinaverat : feſtinato ad Illuſtrem ac everendiſſimum Roncallium (Vi-m multis beneficiis mihi notum, & i inter alia ac ſupra omnes hoc acce-

 ptum

ptum refero, quod Romam Romæ non requiſiverim) Regni, ut nunc vocant, Reſidentem in hac aula, nuntio, quo Romæ primùm noſcebatur. Neque debuit ſanè ſub felici JOANNIS CASIMIRI imperio, nec ex dignitate Auguſti Poloniarum Throni, niſi Magno Urbis Cardinali, Magnus Italiæ Princeps in tam auguſta Protectione ſuccedere. Ac quo die Eminentiſſimus, auſpicii cauſſâ, ſacris in Æde D. Staniſlai Nationis Polonæ interfuerat, veſperi Puerperium Sereniſſimæ Poloniarum Reginæ, accenſo hinc inde ad Palatia & per Urbem igne, more circa talia ſueto, celebrari. Sed omiſi inante Legatum Joannis IV. Luſitaniæ Regis, Epiſcopum de Lamego, non viſum Pontifici, ac deſperatâ penitus ad illum admisſione, juſſu regio clam ex urbe tandem diſceſſiſſe. increbeſcente rumore jam pridem ſparſo, Hiſpanis autoribus, deciſum Clero Luſitaniæ, creare Patriarcham: ut ita hacte-

hactenus coëmptum, inditumque Pontifici ab Hiſpanis in Brigantinum Principem odium ſolidius effervеſceret, ac iſto quaſi fotu in intenſius indies, & fors tandem ad Interdictum uſque efferretur. Scilicet donec Pinarium genus, Potitii extis ſolennibus non vescebantur: & dum inter faſces ſummos INNOCENTIUS, non heic aura ferè apud aulam niſi Caſtiliæ. Hoc tempore iterum à prælo recens Bulla Papæ jam tum anno cIↄ Iↄ CXLVIII die XXV Novembr. edita: qua nullitas articulorum nuperæ Pacis Germaniæ declarabatur. Intimo cum doloris ſenſu percepiſſe, loquiens, utrâque Pace Ferdinandi Cæſaris & quam Oſnabrugis die VI Auguſti anno cIↄ Iↄc XLVIII cum Suecis iniit: & quam iniit Monaſterii XXIV Octobris eodem anno cum Chriſtianiſſimo, graviſſima Religioni Catholicæ, Sedi Apoſtolicæ & Romanę, eccleſiisque inferioribus illata præjudicia. Utriuſque quidpe

pactio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

pactionibus bona eccleſiaſtica aliàs ab hæreticis occupata, illis eorumque in perpetuum addici ſucceſſoribus. *Hæreticis* ut vocat, *Auguſtanæ Confeſſionis liberum ſuæ hæreſeos exercitium in plerisque permitti locis. eccleſiaſtica bona ſublatâ denominatione ſuâ in feudum, ſub titulo ſecularis dignitatis, concedi. quid?* quod ad nonnullos Archiepiſcopatus admitti, Epiſcopatus, alia. *Numerum Septem Electorum Imperii, olim Apoſtolica auctoritate præfinitum, ſine Sedis beneplacito augeri, jamque Octavum in favorem Caroli Ludovici Comitis Palatini Rheni hæretici inſtitui. Omnia, quibus Nuntius Apoſtolicus oblocutus, quibus ſe oppoſuerat: & quæ nunc Ipſe motu, ſcientia, deliberatione & poteſtatis plenitudine paribus damnabat, annullabat, & contra illa, deque eorum nullitate coram Deo proteſtabatur.* Ferunt Imperatorem Nuntio Apoſtolico Bullam offerenti regesſiſſe: ſe quidem eccleſię ac imperii bono, antiquâ Domus Auſtriacæ in Deum & res ſacras pietate,

eciſſe, quod potuiſſet: at crimen ſi-
nul & dedecus eſſe ſeculi, Cathedram
c Claves Petri fœminam uſurpare.
Jnde (ſi quidem non juxta fabulas
æc reſponſio Cæſaris) conſtanti quo-
umdam adſertione, quibus aulæ hu-
is peritia, accelerata Pontifici diu
gitata Cardinalis Nepotis adoptio.
Quicquid autem horum, mox pulchrâ
netamorphoſi in conſiſtorio publico
idimus Illuſtriſſimum Aſtallium in
minentiſſimum Pamphilium trans-
ormari, ex Clerico Cameræ amicâ
fas ſic loqui) palingeneſiâ ſurgere
Cardinalem, & qui hactenus aliorum
acrorum fuerat, jam familiæ Ponti-
iciæ, & honorificentiſſimo titulo
NNOCENTII X NE-
OTEM ſalutari. Hujus electio
ario animorum habitu per aulam fe-
ebatur, prout quiſque favore potens
Olympiæ regnatricis, vel obnoxius
ominatui. quibus tamen hodie mo-
ibus vivitur, certatim faſtigium iſtud
mnes lætè jam adplaudere: omnes?

non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

non OLYMPIA: imperii vetus, & quæ in diminutionem ſui omnino accipere. nec præter rem, ſi, quod res eſt, dicendum eſt: dum omnes, ut mos Palatinis, imò orbi, ad hunc orientem obverſi Solem: ac mox violentâ & citâ mutatione apud illam anticamera, confluxus, hecatombæ, cætera aulæ, deſierant. Cumprimis in Eminentiſſimum Panzirolam, quaſi autorem Pontifici hujus electionis, mordaciter invectam ſpargebatur: rediviva ſeculi Agrippina, dicente quodam, ſi ambitum faſtumque ſpectas, & quæ cum filio Principe, ejuſque Conjuge Principiſſa, ut nunc vocant, de Roſſano, muliebribus cauſis, hactenus perplexata. Id quod autem tantum abeſt ut meum faciam, ut tutius mihi omnino ſit, & ingenio meo aptius, quemadmodum de Magnorum ſoleo, ita nunc de Magnæ quoque Olympiæ (quidni enim non Magnam dicam, cui Levir Pontifex?) actis reverenter ſentire, quàm liberè: jamque

mque tranſeo. Die anniverſariâ ele-
ionis in Pontificem Innocentii X.
uâ Roma paratu feſto, finitis in ſa-
llo ſacris, Eminentiſſimi Cardinales,
terprete Decano Collegii Lanti,
lenne illud *AD MULTOS
ANNOS* defungebantur. Da-
tur famæ hoc die expoſitum iri ocu-
s omnium Obeliſcum, quem in foro
gonali, ubi Pamphiliorum Palati-
n, immenſo ſumptu curavit erigere
ontifex: ſed dabatur. Ille vero non-
im expoſitus: nec in hodiernum
que abſolutæ circa fontem Aquæ
irginis cui impoſitus operę. Et cum
mphilio huic Obeliſco, reconditæ
uditionis opus, æternum volumen
quo & hieroglyfica ejus, & abſtruſa
finita alia ſapientiæ Ægyptiacæ, au-
ci, novo, & hucuſque intentato in-
rpretatu ab interitu poſt tot ſecula
odigioſè vindicantur) explicando
dicârit ille Germaniæ ſuæ Gloria,
comparabilis polyhiſtor, Societatis
ſu Sacerdos KIRCHERIUS:
ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

ad patientiam ac moderamen juſtiſſimi deſiderii, ILLUSTRISSIME COMES. Te invito, donec ad vos perferatur. Nam à me non eſt ut hic quicquam ſperes: niſi quod inſcriptiones tamen iſtas, quaſi propomata magnarum lautitiarum, quas dabit Liber, non poſſum non inanteceſſum jam præportare. & ſunt iſtæ:

INNOCENTIUS X.
P. M.
OBELISCO ÆGYPTIO
QUATERNIS FONTIBUS
EX AQUA VIRGINE DEDUCTIS IMPOSITO
NATALI DOMO PAMPHILIA MAJOREM
IN AMPLITUDINEM EXTRUCTA
AGONALE FORUM AMPLIFICATUM EXORNAVIT
URBI ROMÆ MAJESTATEM ANTIQUÆ
PULCHRITUDINIS
ÆMULAM
RESTITUIT.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

II.

HERMETICUM OBE-
LISCUM
A SOTHI REGE HELIO-
POLI ERECTUM
B IMPERATORE CARA-
ALLA ROMAM DELATUM
NTER CIRCI CASTREN-
SIS RUDERA
ACENTEM FRACTUMQ.
NNOCENTIUS X.
P. M.
D ORNANDUM ERUDI-
TIS ÆGYPTIORUM MY-
STERIIS AQUÆ VIR-
GINIS FONTEM
TRANSTULIT, IN-
STAURAVIT,
EREXIT.

III.

III.

INNOCENTIUS X. P. M.

AMOENAM SALUBRITA-
TEM CUM MAGNIFICA
ERUDITIONE CON-
JUNGENS
LITERATUM HERMETI-
CIS ÆNIGMATIS LA-
PIDEM
AQUÆ VIRGINIS FONTI
IMPOSUIT
AD SEDANDAM COR-
PORUM
ET ACUENDAM INGENIO-
RUM
SITIM.

IV.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

IV.

SUPER MONSTRA
ÆGYPTIA AUREA
INSIDET COLUMBA
HOC EST SUPERSTITIO-
SAS SECTAS
VERA CALCAT RELIGIO
QUÆ PACIS OLEAM GE-
STANS
VIRTUTUM LILIIS RE-
DIMITA
OBELISCUM PRO TRO-
PHÆO SIBI STATUENS
ROMÆ TRIUMPHAT.

CÆterùm lætus hic Creationis, ut & Coronationis qui paulò pòſt ſequebatur, Pontificiæ dies apud aulam, lætis per urbem & palatia principum, eccleſiaſticorum, ſecularium, legatorum, magnatum, nobilitatis, igne vario

vario lætus pyrobolia Caſtelli archangeli : brevi, fateor , ſed verè lætificâ & quæ ſermone nunc Romano *girandola* dicitur. globus erat, qui vi nitriti pulveris, ex mortario, in altum actus, modicâ regione aëris rumpebatur mille aliquot ſtellulis amabiliſſimis, læti ignis, adſpectuſque læti in deſcenſu diſtinctisſimus , qui quaſi Chaos indigeſtum adſcenderat. res diutini Operis, momentaneæ voluptatis: hoc querebar. Præterea ſerio Pontifex laudabili quod memoravi inſiſtebat inſtituto, quò vita monaſtica intra terminos coërceretur: hoc rigore ut nunc inveſtitura ac Profeſſio irritæ, quas non Breve Pontificium præter Conſenſum Congregationis adprobaſſet. Audio Societatem Jeſu anxiè hanc Falcidiam ac ſtateram proventuum declinare, utpote quæ ſui ſibi omnium optimè conſcia ſuperpondii ditisſima omnium : ſed Pamphilium hactenus perſtitiſſe Pamphilium h. e. eundem omnibus, tenacisſimum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

[.]imum æquitatis. Neque tantum or-[d]inare rempublicam eccleſiaſticam, [s]ed & hortulanum imitatus, dedeco-[r]a ejus veluti lolia evellere ac antiqua-[r]e ſeriò meditatur. Cujus die XXIV Octob. hujus anni illuſtre dedit Orbi documentum: quo ſuppresſit ordi-[n]em Religioſorum S. Baſilii de Arme-[n]is. Res eſt ſcitu ac notatu digna: non [p]igrabor potisſima ſuppresſionis hu-[j]us Pontificiæ verba adponere. Inno-[c]entius Papa X *ad perpetuam rei memo-[r]iam. Commiſſa Nobis à ſupremo Patre [A]gri Dominici, &c. Cum itaque ſicut [a]ccepimus, dilecti filii Religioſi Ordinis [S]ancti Baſilii de Armenis, qui nume-[r]um quadraginta in totum non excedunt, [s]intque animis adeò diſcordes ut ſimul re-[l]igioſè convivere, & ſeſe invicem ſufferre [m]inimè queant, ac propterea quàm plu-[r]imæ rixæ, diſſenſiones, ſcandala, de-[s]tiones animorum, vulnera, propina-[t]iones veneni, & homicidiorum tracta-[t]us, imò ipſa quoque homicidia ſecuta [f]uerint, & odiis regnantibus in dies pe-*

jora

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

jora timeri poſſint , præcipuè cum ob hoc relaxata diſciplina regulari neglectiſque ſtudiis literarum juventus pravè educata, ac ut plurimum extra clauſtra pernoctans, nullam ſpem faciat melioris frugis, & reformationis. Idcirco nos de conſilio Venerabilium fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium negotiis & conſultationibus Epiſcoporum & Regularium Præpoſitorum, qui præmiſſa viſitatione Apoſtolica per religioſos viros, Zelo & pietate præſtantes, & ad hoc ſpecialiter delegatos, viſiſque & examinatis actis & proceſſibus viſitationis hujuſmodi negotioque ſæpius propoſito, illud maturè diſcuſſerunt, Motu proprio, ac ex certa ſcientia & matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Ordinem Sancti Baſilii de Armenis prædictum, tenore præſentium perpetuo SUPPRIMIMUS & EXTINGUIMUS, ac Religioſos Ordinis Suppreſſi hujuſmodi quoad vixerint omnimodæ juriſdictioni & obedientiæ Ordinariorum locorum ſubjicimus in habitu

Cleri-

Clericorum ſecularium &c. Jamque
præcipite ac non niſi aliquot ſeptima-
is ſibi ſuperſtite *ANNO SAN-
TO*, increbeſcere ac augeri iterum
pud nos Romę videbantur, qui num-
uam planè deſierant confluxus con-
urſuſque undiquaque populorum.
imirum quibus luſtrata Italia, vel
ui alibi æſtus exegerant, aut aliarum
vitatum incolæ, inquilini, Romæ
enuo congregabantur ſpectatum im-
inentia rariora phœnomena. Quid
Italia memoro? venerant aliunde
oque infiniti relligionis cauſsâ, &
s inter, qui multorum & omnium
bi inſtar eſt, Celſiſſimus ac Reve-
ndiſſimus Princeps Venceſlaus Le-
in ski, Comes de Leſno, Epiſco-
s Varmienſis, nec non Terrarum
uſſiæ Præſes ſplendidiſſimo cum
mitatu ex Poloniâ adventabat. Prin-
ps quem nunc Roma omni ſermone
undum admiratur: quaſi non Iſtulæ
Boryſthenis ſed antiqui Tyberis,
ulque Arni, ſimulque Sequanæ

 incom-

incomparabilem accolam. gratus ex occaſione Jubilæi apud Summum Pontificem felicitatis & victoriarum Augusti Regis heic nuntius. gratus apud Cardinalem Nepotem per aulam omnem, & Urbis hoſpes. Dumque quæ promiſcuè largitur, quæ in pauperes erogat, & quæ in vulgus dantur ſplendidâ magnificentiâ, miſſilia aurea, Univerſa, ſingula imagine ſereniſſimâ Regiâ, præfulgentia, dum non niſi auſpicia regia, pectora Polona ac terga Coſacorum opportunè loquitur, quidni dicam Invictiſſimum Regem meum extra imperium, ac quod ſupra omnem pompam eſt & Capitolium, vel abſentem in animis Romanorum nunc triumphare? At, ſi anguſtias chartę circumſpicio, neceſſe eſt iſta, & quæ alia multa hujus anni, omittere, ut, quæ ipſo die vidimus, ſuccingantur. Terminalia ajo Jubilæi, & quâ pompâ *PORTA SANCTA* claudebatur, neque tamen operæ puto jam dicta iterare: & in anteceſſum dico:

ico : heic cum Apertione pleraque
adem. Igitur vigilia Natalis eadem
erum in Vaticano, Cardinalium,
rincipum congregatio: ſimili populi
ultitudine priori quoque pompâ ad
aſilicam Petrinam deſcendebatur.
i venerari, adorare Pontifex Altaris
nctiſſimum: puto inter alia, quod
unc magnus dies magno anno impo-
ndus. Inde ante vultum Sanctum,
cum illo Baſilica populoſiſſima, u-
verſi ſinguli porrò congeniculati in-
inabantur, ac quamprimum divino
nulacro pretioſa levabantur involu-
a intonabat antiphonam *cum jucun-
ate exhibilis*, & hinc ordine ſolenni
horus, Epiſcopi, Archiepiſcopi,
triarchæ. Cardinales præire per-
e Portam Sanctam exire Templo,
poſt omnes ultimò Pontifex: qui
x egreſſus vultu lęto illam reſpicere,
quaſi adloqui, intonando iſta:
*ADJUTORIUM NO-
STRUM.* &c: Inde cæmenta, la-
es qui juxta portam & quibus illa

E 2 iterum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

iterum ſtruenda erat claudendaque conſacrabat. adſtare cum trullâ Archipresbyter Cardinalis, præbere humillimè cœtera Pœnitentarii, alii admovere calcem, alii præportare coctos, tumque Pontifex cincticulo præcinctus inchoaturus ſtructionis fundamenta, laterem primum congeniculatus ſolenni ſpectaculo ponere: ſuppoſitis XII capſulis variorum numiſmatum (quorum ab una parte imago *INNOCENTII X.* ab altera Portę Sanctæ & hęc verba *APERVIT, CLAVSIT ANNO* cIↃ IↃc L. ad perpetuam tantæ rei memoriam. Hinc ad ſuggeſtum reverſus lavari manus ordinariis ſed pompaticis ſanè ambagibus. quas inter XII. cœmentariis Porta ſtruebatur, donec finitis illis Ille iterum, & ſpectaculo iterum valde devoto, pio, ſubmisſis in terram poplitibus & flexis ad cœlum oculis in hæc modulatè prorumpere: *SALVVM FAC POPVLVM TVVM DOMINE*
Choro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Choro cœtera perſequente. Inde ad
ergulam ſolitam obſtupendæ Porti-
us, obſtupendæ eccleſiæ D. Petri de-
tus Benedictionem ingenti populo
forma Jubilæi, INNOCEN-
TIUS inquam DECIMUS ite-
m & extremum (nam noſti verba
etri. NEMO VIDEBIT
IES MEOS & quò illa nunc
ahantur) in forma Univerſalis &
rdinarii eccleſiæ Jubilæi impertieba-
r. immenſum mox reboante Hadria-
mole, votivâ urbe, minimis me-
oximis, maximis, univerſis, ſin-
lis, lætis, exultantibus, adclaman-
bus *viva Caſa Pamfilia, viva Inno-*
zo. Et hæc de Anno Jubilæo IL-
USTRISSIME COMES
alis qualis mea relatio; imò elo-
ar clarius, quod Tu ſenties; de-
toria, levis, brevis. ex fide ta-
n & autopſia (hoc teſtor) ſcri-
, etſi non ad majeſtatem tanta-
n rerum. fateor, fateor. Neque
m dum peregrinamur omnino pla-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

nè noſtri ſumus, & ſi uſquam alibi Exteri, certè Romæ inter tot & tanta, antiqua, nova, diſtrahimur. Ego ſanè nonniſi benevolentiâ Tuâ & juſſu fretus conceptus hos inchoatos nunc ad Te mitto: & erit porrò mihi excuſando, & eſto, precor, anguſtia temporis quâ hæc ſcribellavi, magnitudo argumenti, quod conatus. Vale. Dabam Romæ XXIV. Xbris. h. e. die terminali Anni quem dixi Jubilæi, qui in Chriſtianum incidit cIↄ Iↄc L.

Jamque inſtant quibus ea curatio apud Pontificem, ut quod nunc Romæ deſinit Jubilæum, in Gallias, Hiſpaniam, Germaniam & ad Arctoum Orbem noſtrum transferatur: ut quibus non licuit adire hoc anno Romam, ejuſdem Jubilæi tamen indulgentiis eccleſias quattuor civitatum ſuarum totidem vicibus adeuntes, Univerſalis Patris, ut adpellant, beneficia paternè beentur domi. Sed Tu mihi iterum ILLUSTRIS

TRISSIME COMES vale, c favere, quæſo, perge, qui Te ternùm venerari.

ILLUSTRISSIMI

NOMINIS TUI

prolixo cum cultu

Obſervantiſſimus

JOAN. ERNEST. SCHMIEDEN.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

ERRATA.

Pag.10.lin.pen *nell* leg.nell' pag. 11.l. antep. l. de' pag 12.l.19.venirci p.13.l.9. Benzanius enzonius.l.11.l.effato p.14. poſt *Pariſiis* dele nct.p.ead.l.21 all l.all' p 15.l.23.poſt *probatam* ne punct.p 16.l.1.*anto* l.ſanto l.1a.l.lo celebrò 9.Non l.Nam p.19.l.3.dele aliasve p.20.poſt reteterentur p.p.p 21.l.6.fuerunt l fuerant p.23. 8.ſuggeſtu fœmininæ l ult. l.Comites p 24 l. .l in vicem l.ult.poſt *demo[illegible]ebantur* p p p 25.l.5. ſt *a[illegible]ſcr.bo* p.p l.20. etiam l. & jam p.26.tit. AD DE l 11 l.Pontificalibus l.16 l.CRIQUIUS p.27.l. curioſos p.32.l.18 l,imminente l.10.quæ p.34.l. l.Tyrrheno p.35.l.6.itinerbus p p.p 44.l.23.l. enutis p.47.l.14.majeſtati p.p.pag 53.lege 4. rumque p p pag.55 l.9.l Pontificalis Adſinis l. l.ſacello Redemptori l.24 poſt *Eminentiſſimus* le punct.p.60.l.ult.l.in vicem p.64.l.18.mutatu p.pag.65 l.3.l.ſuper l.23.l e p.66.l 1 l.que' l.4 neſſe l.5.l.e p 67.l.24.motibus p p pag 68.l.9. celeberrima l.13.l.inter ſe l.16.l Tyrrhenici p. l ult obnitendi p.71.l.[illegible].l.increbeſcentibus p. .l.5 l.Genua l.5.afferebantur,p p pag 75.l 10. p 77.l.8.l.A turco p.82.l.6.fin.l e,l.9.l.avanti, o.l.impreſa,l.e l 20 l ſuppetiis p.88.l.12.l.incta p 90.l.3.COMES pone comma,p 98 l 21.l. hoc p.99.l 5.multitudine p p.l 16 l.*exhibitu* 8 l.poſt Patriarchæ dele punct.p.100 l.15.poſt claudatur parentheſis pag.102,lin.24.l.beneio.

307

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
444 K 35